

Lietuvos Vergijos Penkių Metų Sukaktis

Birželio 15 d. š. m. suėjo lygiai penki metai kai Sovietų Rusijos ginkluotos jėgos užpuolė ir okupavo Lietuvą ir žiauriausiomis priemonėmis panaikino visą valstybinį aparatą, uždare visas lietuvių organizacijas, nusavino visą Lietuvos turtą.

Tuoju pradėjo areštuoti įžymiausius Lietuvos piliečius. Vienus jų įkalino, o kitus vežė į gilumą Rusijos — Sibirą. Tai darė su pagalba mūsų tautos išgamy — Paleckijų, Venslovų ir kitų. Į trumpą laiką Lietuva paversta kalėjimu.

„Išrinktas liaudies seimas“ tuoju „nubalsavo“ Lietuvą prijungti prie Sovietų Rusijos. Stalino valdžia „maloniai Lietuvą priėmė ir paskelbė tarybine“. Tai buvo begėdiška klaida.

„Liaudies valia tapusi Tarybine Socialistine Respublika, Lietuva įgyjo tikrą nepriklausomybę ir pasiekė aukščiausią ir pažangiausią savo valstybiškumo formą.“

Toji Rusijos agentų giesmelė buvo kartojama nuo pat tų klasingų „rinkimų“. Tai negali būti biuresnio pasityčiojimo iš lietuvių tautos, kurios paveršimą ir prijungimą prie Sovietų Rusijos komunistai viešai vadina įgyjimu „tikros nepriklausomybės“ ir „pažangiausios valstybiškumo formos“, kurios dėka tūkstančiai geriausių Lietuvos sūnų buvo nužudyti, o kiti tūkstančiai išblaškyti po šalį Sibirą ir kitus tolimus Rusijos kraštus — koncentracijos stovyklose badu ir nuo baisių ligų miršta.

VOL. XXX — No. 46.

TEL. SOUTH Boston 2680

ANTRADIENIS (Tuesday) BIRŽELIS (June) 19 D., 1945 M.

TEL. SOUTH Boston 2680

FIVE CENTS

J. E. Arkivyskupas Cushing Pradėjo Naują B. K. Statybos Fondą

Boston, Mass. — J. E. arkivyskupas Richard J. Cushing, D. D., Bostono Kolegijos aukštesnės mokyklos graduantų ceremonijose pradėjo tos mokyklos statybos fondą, ir asmeniai tam tikslui paskyrė \$50,000.

Bostono Kolegijos aukštesnės mokyklos nauji namai numatyta statyti toje pačioje vietoje, būtent, James St., Bostone.

Kas link „Lietuvos liaudies valios“, tai randame aiškų atsakymą Bernardo Newman veikale „The New Europe“ (London 1942), pusl. 157-159:

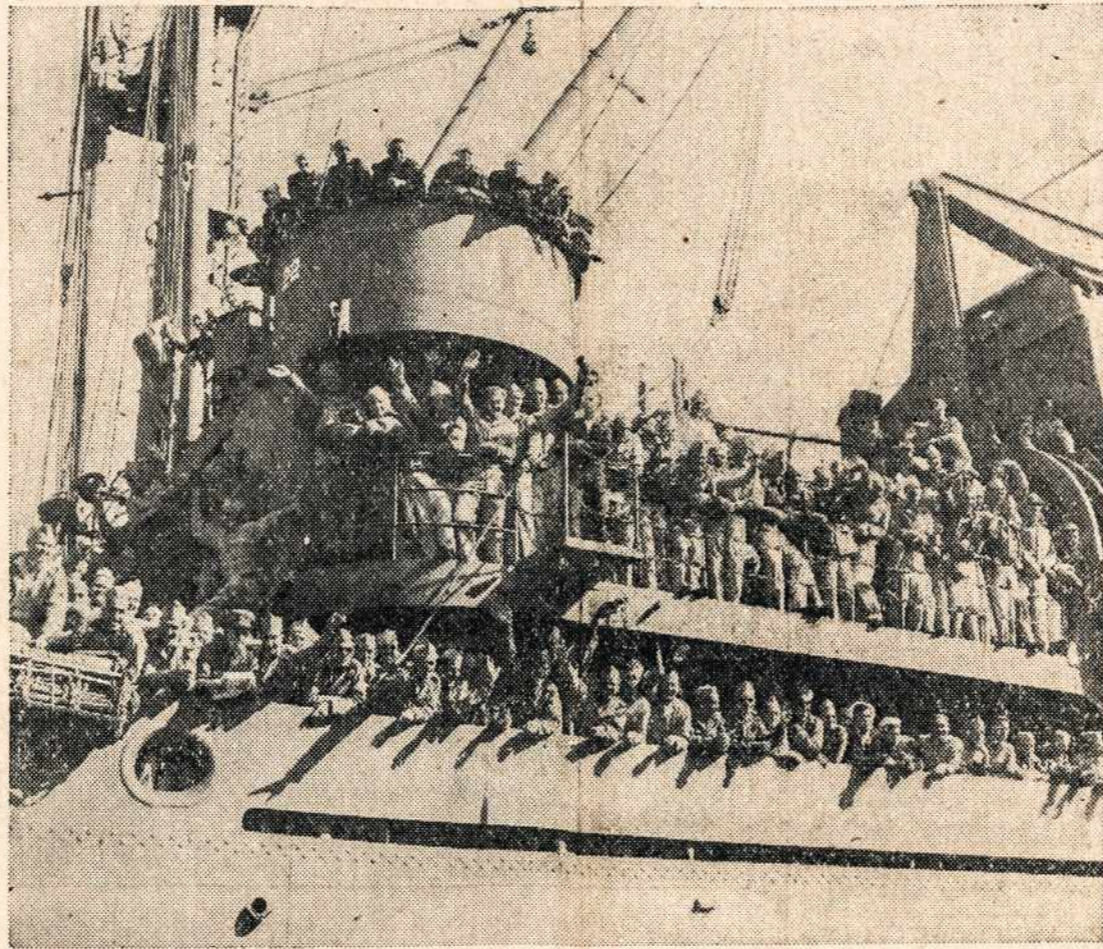
„The election, which took place on July 14th and 15th, 1940, were held on strictly democratic lines, run the Soviet account... in Lithuania, the candidates of the 'Labour Alliance of Lithuania' received 99.19 percent of all the votes cast... It is small wonder that the candidates named received such a high percentage of the votes cast, for they were the only ones allowed to be nominated! Voting was compulsory; it was announced that passports would be stamped, and anyone not voting would be classified as enemy of the people. The results were claimed as a dramatic vindication of Russian policy. It was an unfortunate slip by which a London newspaper published the official results from a Russian news agency twenty-four hours before the polls were closed!“

Vadinasi, „rinkimai“ Lietuvoje dar buvo nepasibaigę, o jau 24 valandos prieš užsibaigimą rusų žiniagentūra paskelbė viešai Londone, kad 99.19 nuosimtis Lietuvos balsuotojų „balsavo“ už bolshevikų sąrašą.

Tokiu būdu Maskva užgniaužė Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Maskvos planas — likviduoti lietuvių tautą — kiek sutrukdė vokiečių — rusų karas. Vokietijos naciai, užgrobę Lietuvą, taip pat žiauriai persekiojo likusius lietuvius. Bet štai grįžo pirmieji klasingi Lietuvos okupantai ir jie dabar tęsia pradėtą žiaurų mūsų tautos eksterminacijos darbą.

Pažymėtina, kad nei viena demokratinė valstybė nepripažino Rusijai Lietuvos užgrobtimo. Svarbiausia tas, kad mūsų valstybė — Jungtinės Valstybės ir Anglija nepripažino ir nepripažįsta to žiauraus Stalino jėgų žygio.

Maldaukime Dievo, kad Jis stiprintų mūsų šalies — Jungtinių Valstybių vyriausį šalies vadą — prez. Truman ir jo pagelbininkus, ir taip pat kitų demokratinų valstybių vadus, kad jie nentoltų nuo Atlanto Čarterio principų ir nuo tų pasižadėjimų ir pareiškimų — mažosioms tautoms grąžinti laisvę ir nepriklausomybę!

Šie kariai sugrįžta iš karo fronto turėdami virš 85 taškus, kurie jiems žada greitą civilinį gyvenimą. Kiek džiaugsmo šiuose veiduose...

Lenkų Vadai Prispaziņę Kaltais

Maskva, birž. 18 — Aukščiausio militario teismo sekretorius sako, kad 16 lenkų vadų, kurie buvo areštuoti, kalinami ir pristatyti teismui, prispaziņę no prie visų kaltinimų kaltais, įimant ir 594 rusų karininkų nužudymą.

Gen. Bronislaw Okulicki, lenkų namų armijos vadas, buvo vienas iš 12 kaltinamųjų, prispaziņę prie visų kaltinimų. Trys kiti prispaziņę prie kaiku-

rių kaltinimų, ir šešiolik-tasis — Z. Stypulkowski neprispažino kaltu.

Kaip ir galima buvo tikėtis, kad visi kaltinamieji lenkai prispaziņę kaltais. Dar nėra buvę sovietų Rusijos teismo, kur kaltinamieji neprispažintų kaltais, bent mes nesame girdėję. Praeityje buvo net tokių atsitikimų, kad kaltinamieji, atėję į teismą, priskaito sau dar daugiau nusikaltimų, negu jie yra kaltinami.

PREZ. TRUMAN PASIUNTĖS PROTESTĄ STALINUI

Sofia, birž. 18 — (Suvėluota žinia) — Prezidentas Harry S. Truman pasiuntęs griežtą notą maršalui Stalinui dėl netvarkos ir siaučiančio teroro Bulgarijoje ir Rumunijoje.

Prez. Truman savo pareiškimė Stalinui sako, kad jis esąs labai sujaudintas dėl dabartinės padėties tose dvejose šalyse, kurios yra pilnoje sovietų kontrolėje.

Švelniai, bet stipriais žodžiais Prez. Truman kreipia Stalino dėmesį į teroristinius žygius prieš bulgarų ir rumūnų gyventojus, kuriuos atlieka komunistų mažumos.

Okinawoj Tebeina Žiaurios Kautynės

Visas Frontas Liepsnose

Guam, birž. 18 — Jung. Valstybių karo jėgos Okinawos pietiniame fronte baigia užsmaugti japonus. Beliko mažiau kaip dvi mylios žemės tarp Okinawa pietinės srities ir vandenyna. Tačiau japonai netik nepasiduoda, bet visomis jėgomis žiauriausiai gina savo pozicijas. Penkios amerikiečių divizijos

Dėl 20,000 Darbininkų Streiko Uždarė Dirbtuvę

Akron, Ohio, birž. 18 — Daugiau kaip 20,000 darbininkų sustreikavo penkiuose Goodyear Tire ir Rubber kompanijos dirbtuvėse. Šį streiką užgyrė CIO United Rubber Darbininkų unija.

BRITAI PASIRUOŠIĄ TEISTI VOKIEČIUS KRIMINALISTUS

Iš Britų Zonos, Vokietija, birž. 18 — Britai jau yra paruošę taisykles teisti vokiečius kriminalistus,

Maskva Komunistina Austrija, Sako Luce

Washington, D. C. — J. V. Kongreso atstovė Clare Booth Luce idėjo į Kongresinį Rekordą savo kalbą, kurioje ji sakė, kad „nors Amerika daro viską, kad tik neįžeistų Rusijos, sovietai baigia sukoministinti Austriją.“

Atstovė Luce priminė, kad prez. Rooseveltas, premieras Churchill ir maršalas Stalinas sutiko atsteigti Austriją bendros okupacijos metu, o rusai sudarė tam kraštui režimą neatsiklausę Amerikos ir Anglijos.

Pagerbė Gen. Eisenhower

Washington, D. C., birž. 18 — Šiandien sugrįžo iš Europos karo frontų įžymusis gen. Dwight David Eisenhower. Jis iškilmingai pagerbtas visose valdžios įstaigose ir Kongrese. Minios žmonių sveikino generolą.

Jung. Valstybių valdžios įstaigose buvo šventė.

Vokiečius kriminalistus gins vokiečiai advokatai arba okupantai viršinkin-kai. Iš areštuotų vokiečių kriminalistų, 62 paleisti, neturint užtektinai įrodymų, kad jie nusikalto.

Rašo Apie Lietuvos Reikalus

New York (LAIC) — Pastaruoju metu Lietuvos klausimu rašė Boston Traveler, New York Journal American, Brooklyn Tablet, Huntington, Ind. Our Sunday Visitor, ir New Yorko New Leader.

Jung. Valstybių Didieji Bombanešiai Puolė 4 Japonijos Miestus

Guam, birželio 18 — Apie 450 Amerikos didžiųjų bombanešių — B-29 puolė keturius Japonijos miestus, kurių du randasi ant Honshu ir kiti du ant Kyushu. Bombomis sprogdino karo dirbtuves.

Amerikiečiai taip pat bombardavo japonų pastatus Formosa saloj, ir Pacifiko laivyno lėktuvai sugadino japonų laivų statybos pastatus ant Shikoku, kur taip pat sunaikino arba sužalojo 17 japonų laivų.

Samoklininkas Buvęs Komunistas

New York "World Telegram" ir kiti Scripps-Howard laikraščiai įtarpino Frederic Woltman straipsnį, kuriame sako, kad vienas iš šešių asmenų, kurie buvo areštuoti ir kaltinami samoklininkavime išgauti informacijas, liečiančias šios šalies apsigynimą, "per daugiau kaip 10 metų buvo vadu ir komunistinės propagandos tū.

ANGLIJA IŠDAVĖ "3 DIDŽIŲJŲ" SUEJIMO PASLAPTĮ

Washington, D. C., birž. 18 — Šiomis dienomis prezidento Harry S. Truman sekretorius Ross paskelbė, kad "Trys Didieji" sueis kur nors "Berlyno srityje", bet nepaskelbė kada šis pranešimas padarytas dėlto, kad Anglijos Attlee ministras išdavė paslaptį, kur "trys didieji" planavo susirinkti.

Dėl paslapties išdavimo kaikurie politikai labai pasipiktino, nes sudaro pavojų, ypač mūsų šalies prezidentuo Trumanui ir Rusijos politikos. Nepasivykti į Vokietiją. Vokietijoje dar nėra nusistovėjusi pasitvarka. Toji sritis, kur tarimams kur nors į sauskelbiamas susirinkimas gesnė vieta, o reikalauja yra Rusijos kontrolėje. Tik savo valdomoj teritorijoje tik Rusijos saugumo organai gali apsaugoti nuo bijosi kur nors kitur išpavojaus.

Kaikurie kelia klausimą: kas turėtų likti prezidentu, jeigu prezidentas žūtų, nesant vice-prezidento? Pagal konstituciją, valstybės sekretorius turėtų užimti vietą. Bet ir valstybės sekretorius turėtų užimti vietą. Bet ir valstybės sekretorius turėtų užimti vietą. Bet ir valstybės sekretorius turėtų užimti vietą.

Stalinas Reikalauja 10 Bilijonų Dolerių Iš Vokietijos

Londonas, birž. 18 — Iš patikėtinų Amerikos šaltinių sužinoma, kad Stalinas pasiūlęs Jung. Valstybėms ir Anglijai, kad būtų nustatyta 20 bilijonų dolerių reparacijų (karo nuostolių atlyginimo), kuriuos turi sumokėti Vokietija Alijantams.

Stalinas nori išsiderėti 10 bilijonų dolerių, o kitus 10 bilijonų dolerių pasidalintų Jung. Valstybės, Anglija ir kiti alijantai,

rēmėju." Tuo įtariamu asmeni esąs Philip J. Jaffe, kuris straipsnyje vadinamas "turtingu biznieriū". Per jį, straipsnyje sakoma, "Amerikos komunistų judėjimas turėjęs priėjimą prie 'labai konfidencialių dokumentų', kaikurie jų 'aukščiausios pastus Formosa saloj, ir Pacifiko laivyno lėktuvai sugadino japonų laivų statybos pastatus ant Shikoku, kur taip pat sunaikino arba sužalojo 17 japonų laivų.

Sakoma, kad Jaffe esąs National Council of American - Soviet Friendship, Inc., tarybos direktoriū narys ir Jefferson School of Social Science, Komunistų Politinės Organizacijos oficialės mokyklos mokytoju ir paskaitininku.

Taigi nestebėtina, kad lietuvių komunistų spauda taip griežtai puola J. V. valstybės departanta, ypač sekretoriaus pagelbininką, p. Grew dėl areštavimo šešių asmenų, kurie kaltinami už panaudojimą valdžios slaptų dokumentų.

Kongreso pirmininkas užimtu prezidento vietą. Be to, šioje šalyje yra nepasitenkinimų dėl sovietų Rusijos politikos. Nepasitenkinimas yra, kad Stalinas nesutinka vykty pasitvarka. Toji sritis, kur tarimams kur nors į sauskelbiamas susirinkimas gesnė vieta, o reikalauja yra Rusijos kontrolėje. Tik savo valdomoj teritorijoje tik Rusijos saugumo organai gali apsaugoti nuo bijosi kur nors kitur išpavojaus.

Kaikurie kelia klausimą: kas turėtų likti prezidentu, jeigu prezidentas žūtų, nesant vice-prezidento? Pagal konstituciją, valstybės sekretorius turėtų užimti vietą. Bet ir valstybės sekretorius turėtų užimti vietą. Bet ir valstybės sekretorius turėtų užimti vietą.

Svarbus Pranešimas

New York (LAIC) — Gegužės - birželio Lithuanian Bulletin laidoje tilps specialus Lietuvos požemio (VLIK) pranešimas apie Lietuvių Tautos herojišką kovą per penkis okupacijos metus.

IVAIRIOS ŽINIOS

LENKŲ VADAI TEISIAMI MASKVOJE

Maskva, birž. 18 — Praneša, kad lenkų požemio vadai, kurie buvo iškviesti į Maskvą pasitarimams ir areštuoti, yra teisiami Sovietų Rusijos aukščiausioje militarės kolegijos teisme. Lenkai kaltinami veiklą už Rusijos raudonosios armijos linijų prieš sovietų Rusiją Lenkijoje.

Kaltinamieji gali būti nuteisti mirtimi, nes kaltinimai esą sudaryti stiprūs, ir sovietų prokuroras reikalauja aukščiausios baudmės.

Galimas dalykas, kad keigu lenkai, kurie dabar nuvažiavę į Maskvą tartis su sovietų Rusijos valdžia dėl sudarymo ar perorganizavimo lenkų valdžios Lenkijai, pasirodys sovietams nuolaidūs, tai areštuotieji ir teisiami lenkai gali būti netaip skaudžiai nubausti. Iš visko aišku, kad lenkai pateko į spąstus, iš kurių jiems sunku išsispainioti.

Panašių įvykių yra Čekoslovakijoje ir kituose kraštuose, kuriuos Rusijos raudonoji armija yra okupavus.

"Amerikos Darbininkų Pagalba Sutrupino Karą" — Pasakė McNutt

Washingtonas — Paul V. McNutt, Karo Darbo Jėgos Komisijos pirmininkas, išleido šitokią pareiškimą:

"Pasaulis džiūgauja, kad atėjo pabaiga kovoms Europoje. Bet mes turime atminti, jog karas dar tik pusiau laimėtas.

"Toji pati didžiulė pastanga, kuri mums tiek pagelbėjo nacių nugalėjime, dabar privalo būti nukreipta į Pacifiką, kad pasiektume greitos ir laimingos pabaigos.

"Kol tik grės mūsų Pacifiko karių gyvybėms pavojus, namų fronto darbi-

ninkai jų tikrai neapvils. Mes tęsime ginklų gamybą iki mums karo vadovybės bus pranešta, kad jiems jau visko pakankamai yra.

"Laisvos Amerikos 50 milijonų darbininkų prisidėjo prie Europos karo sutrupinimo. Todėl skaitykime, kad priešas pasidavė ne vien tik mūsų kariams mūšio lauke, o ir tiems, kurie triūsė valandą iš valandos šiame darbo fronte — fabrikuose, dirbtuvėse, aeroplanų gamyklose ir ūkiuose. Todėl mes dabar jokiū būdu negalime jų apvilti.

"Karo judėjimas pasikeitė, bet kryptis pasiliko ta pati — nugalėti priešą. Todėl, atsikvėpę minutėlei ir atsidžiūgavę mūsų tautos ir jos narsių sąjungininkų pergale, vėl griebkimės darbo, kad pabaigtume kovą, nes dabar yra laikas suduoti paskutinius smūgius Pacifike. (OWI)

Italijos Valdžios Krizė Pasibaigė

Roma, birželio 18 — Pietro Nenni, socialistų vadas, pranešė, kad Tautinio Išlaisvinimo Komitetas priėmė prof. Ferruccio Parri, šiaurės partizanų vado, kandidatūrą į premierus. Apie tokį susitarimą tuojau buvo pranešta princui Umberto.

Pietro Nenni pažymėjo ir tai, kad jis ir komunistų vadas Togliatti sutinka įeiti į naują ministerių kabinetą.

Anglai Neišduoda Atbėgėlių

London (LAIC) — Šiomis dienomis iš rusų okupuotos Vokietijos ir anglų okupacijos zoną atbėgo trys latviai. Sovietų karo vadovybė reikalavo juos išduoti, betgi anglai atsakė patenkinti šį nepaprastą reikalavimą.

Kairieji Prancūzai Sumušė Ispanus

Geneva, Šveicarija, birž. 18 — Pereitą penktadienį kairieji prancūzai užpuolė laivą, kuris buvo sustojęs Chambery kelyje į Ispaniją su grįžtančiais į tėvynę ispanais. Grįžtančiųjų ispanų buvo 150. Kairieji prancūzai sumušė 61 ispaną. Visi jie buvo nuvežti su suskaitytomis galvomis į ligonines. Aštuoniolika iš jų greičiausiai mirs.

Prancūzijos valdžia kaltina Šveicarijos komunistus dėl "klaidingos informacijos." Sakoma, kad prancūzai užpuolikai įsivaizdino grįžtančius kaip "Mėlynojo Legiono" narius. Tačiau Ispanijos valdžia mano, kad tai kerštas.

Recenzavo LAIC Leidinį

New York (LAIC) — Ohio State Archaeological and Historical Society savo birželio mėn. leidinį "Museum Echoes" (Columbus, O.), trumpai recenzavo LAIC leidinį, Ghilbert de Lannoy in Medieval Lithuania. Recenzija trumpai nupasakoja knygos turinį ir leidinį vadiną "this interesting booklet".

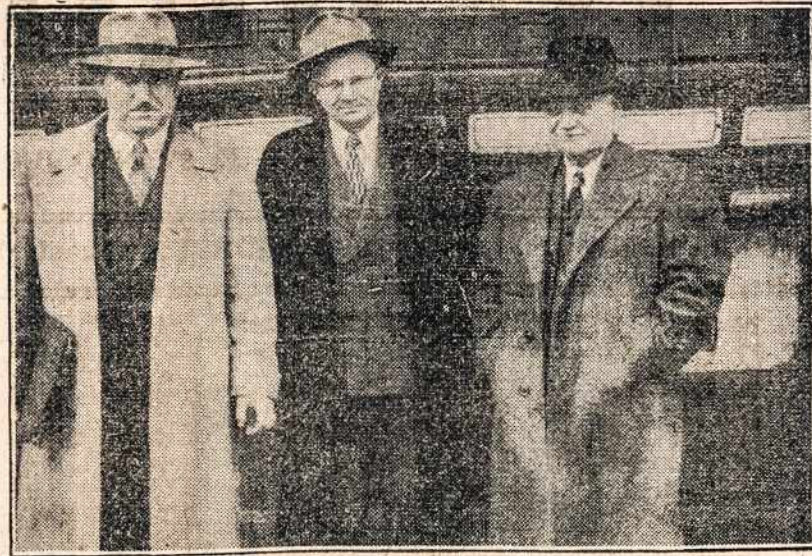
Katalikiškas savaitraštis THE TABLET (Brooklyn, N. Y.) knygą recenzavo birželio 9 dienos laidoje. Laikraštis pažymi, kad Tableto skaitytojai susidomėjo Lietuva po pirmosios Baltijos Valstybių okupacijos ir pataria šį veikalą skaityti "maloniam vakarui praleisti". Laikraštis plačiau apsisloja ties daktaro Klimo asmeniu.

Įvairių kolonijų organizacijos ir paskiri veikėjai turėtų šiuo leidiniu aprūpinti vietinius knygynus, redakcijas ir mokslo įstaigas. Ypačingą dėmesys kreiptinas į vietas, kur lietuvių vardas ir senoji, ilgoji jo istorija mažai žinomi. Sektiną šia prasme pavyzdį davė kun. J. Karalius (Shenandoah, Pa.) ir kun. K. Paulonis (Brooklyn, N. Y.), kurie tam tikslui užsiskakė didesnius knygelės kiekius.

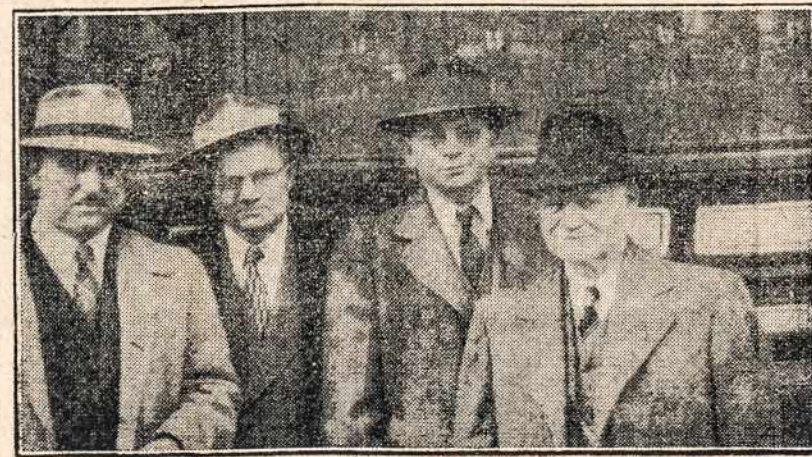
Knyga kainuoja \$1. Užsakymus siųskite į Lithuanian American Information Center, 233 Broadway, New York 7.

AŠ IŠEISIU

- Aš išeisiu ant kalno, Pažiūrėsiu į jūrą, Kur vanduo liūliuoja, Levendrėlės siūbuoja.
- Žiūriu — skęsta bernelis Ir jo bėras žirgelis. Gelbėkis, berneli, Skandink bėrą žirgeli.
- Pastatysiu stainele, Užauginsiu žirgelį, — Bus žirgelis kitas, O bernelis tik šitas.
- Aš išeisiu ant kalno, Pažiūrėsiu į jūrą, Kur vanduo liūliuoja, Levendrėlės siūbuoja.
- Žiūriu — skęsta mergelė Ir jos žalia rūtelė. Gelbėkis, mergelė, Skandink žalią rūtelę.
- Aš aptversiu darželį, Aš pasėsiu rūtelę. Bus rūtelė kita, O mergelė tik šita.

Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas — Iš kairės į dešinę stovi: Dr. P. Grigaitis, Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius; Leonardas Šimutis, ALT pirmininkas, ir Mikas Vaidyla, ALT išdininkas.

Pasitinka sugrįžusį atstovą — Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas pasitiko iš San Francisco konferencijos sugrįžusį atstovą William T. Kvetką. Iš kairės į dešinę stovi: Dr. P. Grigaitis, Vykdomojo Komiteto sekretorius; atstovas William T. Kvetkas; Leonardas Šimutis, prezidentas; Mikas Vaidyla, išdininkas.

Iš San Francisco Konferencijos

M. Kižytės Telegrama

San Francisco, Cal., birž. 8 d. — Šiandien San Francisco konferencija žymiai pagyvėjo, kai sekretorius Stettinius, pono Muladiar lydimas, atvyko į paskirtą spaudos konferenciją Vėteranų Rūmuose ir paskelbė, kad nesutarimai dėl veto jau nugalėti. "Nė vienas atskiras tarybos narys neturi teisės uždrausti tarybai svarstyti arba diskusuoti bet kurį ginčijamą klausimą arba susidariusią būklę, jeigu į tai bus atkreiptas tarybos dėmesys", jis pasakė.

Stettinius atsiskakė duoti atsakymus į užklausimus, liečiančius ginčus arba susitarimus tarp didžiųjų keturių valstybių ir Prancūzijos. Jis prižadėjo duoti platesnių paaiškinimų, kai sugrįšias iš Washingtono. Jis buvo užklaustas, kada konferencija pasibaigs? Patarė reporteriams šiuo reikalu užklausti jo ateinančią savaitę.

Socialinės ir ekonominės kooperacijos komitetas paskelbė, kad jis jau baigė savo darbą. Komitetas rekomenduoja pasaulio organizacijai sudaryti specialią moterų komisiją, kuri turėtų studijuoti politinę, civilinę ir ekonominę moterų būklę, ir apie galimybes joms progresuoti. Šis klausimas turi būti pažymėtas ne Čarteryje, bet konferencijos protokoluose.

San Francisco, Cal., birž. 7 d. — Danijos delegacija, užimdama savo vietą konferencijoje, pareiškė, kad veto klausime ji būsianti mažesnių valstybių gretose. Idomiai pasikalbėjau su Kinijos vyskupu Yu Pin. Anksčiau jis buvo Nankinge, o dabar yra Kiatinge. Jis yra didelis Chiang Kai-sheko drau-

gas. Peipingo katalikų universiteto prezidentas ir leidėjas dydžio atžvilgiu trečiojo vietoj stovinčio Kinijos dienraščio. Washingtono jis įsteigė kiniečių kultūros institutą.

Vyskupas Yu Pin domisi Lietuva. Jam būtų įdomu sužinoti likimas tų lietuvių, su kuriais kartu Romoj studijavo.

Svečiuose Pas Lietuvius

Būrys San Francisco lietuvių pagerbė Tarybos delegatus (išimant p. Kvetką, kuris jau rengėsi kelionei), iškeldami pietus šeštadienio vakare Riviera viešbutyje. Rengė p-nai Skiriai (buv. čikagiečiai). Antanas Poškus buvo toast-master.

San Francisco'je gyvena kokie 200 lietuvių (tarp jų yra ir veiklių raudonukų). Buvo tikrai jaukus po buvis. Vienas kontinento kraštas pasisveikino su kitu. Ką kurie senosios kartos atstovai atėjo su savo vaikais — jaunomis merginomis ir vaikiniais, 20 ar daugiau metų amžiaus, visi gražiai išauklėti ir pamokyti.

Pulk. Grinius savo kalboje priminė jiems Lietuvos vargus ir rūpesčius, kuriuos senieji dar nėra užmiršę. Teisėjas Laukaitis kalbėjo apie Amerikos lietuvių ir apie pasididžiavimą tuo, ką esame paveldėję iš savo tėvų. Jo anglišką ir lietuvišką kalbą visi išklusė su entuziazmu.

Užsimušė Raudonųjų Komandantas Berlyne

Londonas, birž. 18 — Praneša, kad gen. Nikolaj Berzarin, Rusijos okupacijos komandantas Berlyniui, užmuštas motoreycle nelaimėje.

IVAIRENYBĖS

Motinos Širdis

Pietų Prancūzijoje yra ši legenda. Vienas jaunuolis mylėjęs merginą. Taip mylėjęs, kad per ją nieko nematęs — viename pasaulyje tik ji viena jam buvusi! O ta mergina buvusi puikybės pilna, kietasirdė savimyla. Kartą ji tariusi vaikiniui: "Jei tu tikrai mane myli, eik, užmušk savo motiną ir, atnešęs jos širdį, pašerk mano mažąjį šunytį". Šoko beprotis bernelis, vėju parlėkė namo. Nužudė savo senutę motiną, išplėšė jos širdį ir išlėkė pas beširdę merginą. Bėgdamas sukluojo ir parpuolė. Motinos širdis iškrito iš rankos ir nusirito į griovį. Tik iš griovio pasigirdo tylus jos balsas: "Šūneli, ar neskaudžiai susitrenkei?"

Senoji Duona

Ėjo keliu žmogus ir sutiko vilką. Vilkas ėmė prašyti žmogų, kad jį išgelbėtų nuo mirties. Žmogus liepė vilkui lįsti į maišą. Netrukus atbėgo du medžiotojai ir klausia: — Ar nematei, žmogeli, čia keliu vilko bebėgant? Žmogus atsakė, kad nematęs. Medžiotojai nubėgo. Žmogus paleido vilką. Ištrūkęs vilkas sako žmogui: — Žmogeli, dabar aš tave piausiu. Žmogus sako: — Išgelbėjau tave nuo mirties, o dabar nori mane piaušti. Tegul tas, kurį sutiksim eidami, nuteis, ar aš vertas piaušti, — sako žmogus. Vilkas sutiko. Eidami susitiko senį arklį, papasakojo, kas atsitiko, ir prašo spręsti, katro teisybė. Arklis atsakė: — Sena duona pamištam. Kol aš buvau jaunas, tarnavau ūkininkui, o kai pasenau, iš namų išvarė. Žmogus prašo vilką dar palaukti, dar kito teisėjo išklausti. Vilkas nesipriešino. Eidami sutiko šunį. Ir šisai bylą išsprendė taip, kaip arklis. Žmogus prašo dar palūkti ir trečio tei-

sėjo paieškoti. Susitinka lapė. Lapė, viską iškliausias, prašo parodyti, kaip tokį didelį vilką į tokį mažą maišą sukio. Vilkas įlindo į maišą, o lapė dabar sako žmogui: — Dabar, žmogau, parodyk, kaip namie rugius kuli. Žmogus paėmė pagali ir bekuodamas užmušė vilką.

Mandagumas

Karalienė Viktorija atsiliepė kartą į savo vyrą labai despotiškai. Kunigaikštis Albertas pasijuto užgautas jos žodžiais, nuėjo į savo kambarį ir užsiraikino. Neuzilgo kažkas pasibeldė į jo kambario duris. "Kas ten?" paklausė kunigaikštis Albertas. "Prasau atidaryti, tai aš, Anglijos karalienė." Niekas į tai neatsiliepė. Kiek vėliau pasigirdo tylūs, nedrausūs žodžiai: "Tai aš, Viktorija, tavo žmona". Argi reikia pridurti, kad durys atsidarė ir nesusipratimas pasibaigė? — Mandagumas vyrui yra tas pat, kas gražumas moteriai: jis visus veikia palankiai. (O. S. Marden).

Teismas Panaikino Bridges Deportavimo Bylą

Washington, D. C., birž. 18 — J. V. Aukščiausias Teismas 5 balsais prieš 3 panaikino Harry Bridges, kaip Australijos komunisto, deportavimo bylą.

Bernas (LAIC) — Iš latvių emigrantų sluogsnių pranešama, kad prie Šveicarijos sienos prašosi įleisti keli tūkstančiai latvių atbėgėlių. Šveicarų vyriausybė dalį įsileido. Pasieny susitelkė nemažas būrys ir lietuvių.

Factory to you
 Monuments \$85.00 up
 Markers 32.00 up
 All lettering and delivery anywhere in New England
 Write for catalog
Memorial Granite Co., Inc.
 159 Hancock Street
 Quincy, Mass.

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS

Surinko ir išleido

Kun. P. M. Juras

Maldaknygė turi 788 puslapius. Minkštas odos viršelis; papuoštas lietuvišku kryžiumi. Paaukuota. Išoriniai puiki, patraukli, bet viduje dar gražesnė. Joje telpa 106 paveikslėliai. Daug jų paimti iš Mišiolio. Lietuvišku menu dabintų raidžių 22. Evangelijos Sekmadieniams ir Bažnytinėms šventėms. Novėnų 12. Litanių 16. Vainikų maldų (Karunkėlių) 7. Giesmių 9. Trejos Mišios (Vienos Liturginės — maldos iš Mišiolio). Graudūs Verksmai. Arti šimto puslapių pašvesta maldoms į Šv. Sakramentą.

Nurodoma geri darbai, už kuriuos galima laimėti atilaidus. Labai daug įvairių maldų su atilaidais. Nurodoma gyvenimo pagrindai — atspausdinta visi Poteriai. Raidės aiškios ir įvairios. Kalba graži. Iš priešasties karo spausdinta nedaug. Paskubėkit išigyti. Kaina — \$3.50. Rašyk:

DARBININKAS

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"Darbininko" Administracija,

Siunčiu \$..... ir prašau prisiųsti knyga(s)

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS šiuo adresu:

Vardas ir Pavardė

Gatvė

Miestas ir Valstija

Ar Jvyksta Šiandien Stebukly? Jaip!

Tai sužinosi perskaitęs

Prof. Dr. Vyskupo Būčio garsią knygą:

ŠVENČ. P. MARIJOS APSIREISKIMAI LIURDE

Šia knyga susidomėjo visi Amerikos Lietuviai.

Ją skaitykite ir netikintieji!

Liurdo knyga

Gausiai paveiksluota, gražiai kietais viršeliais įrišta, virš 500 puslapių.

KAINA — \$3.50

Kreipkitės su užsakymu:

DARBININKAS

366 W. Broadway So. Boston 27, Mass.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by
SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR
Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 8, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$4.00	Amerikoje metams	\$4.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsieny metams	\$5.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsieny 1 kart sa-tėj metams	\$2.50

DARBININKAS

666 West Broadway, South Boston, Mass
Telephone SOUTH Boston 2680

Krizė Užsienių Politikoj

Tokia antrašte pasirodė straipsnis komunistų žurnale New Masses. Autorius John Stuart teigia, kad mes nieko nepelnysime, užsimerkdami ant to fakto, jog nugalėjus Vokietiją, savitarpinė Alijantų vienybė daug susilpnėjo. Kuomet karas su vokiečiais dar tebesiautėjo, daugelis europinių interesų buvo užlaikoma slaptoji kontrolė. Bet karui laimingai pasibaigus, tie interesai vėžiasi aikštėn. Ir tai tokie interesai, kurie siekia sumažybinti ar net panaikinti vokiečių nugalėjimo tikslą. Aiškiau kalbant, Anglija ir Amerika nebesilaikančios Teherano ir Jaltos sutarčių, nes viešai nusistačiusios prieš Sovietų Sąjungą. Ypač tai daranti Anglija, įvairiais būdais mėginama supiudyti Ameriką su Rusija. Tai esanti nešvari ir apykvailė politika, nes Anglija nesuprantanti Europos tautų dvasios ir ignoruoja nuosirdų jų troškimą užvesti pas save sovietų tvarką. (Žodžio "sovietų" vengiam, bet kas gi to nežino?). Jeigu Anglija mano, kad jos valdžia Indijoje ar Graikijoje yra geros tvarkos pavyzdys, tai ji labai klysta ir kitus nori suklaidinti, bet susipratusi Europos liaudis nesisuduos klaidinama. Arba ką p. Churchill turi prieš Tito vyriausybę? Tur būt tiktai tiek, kad ji kniupščia nepuola, išgirdus britų liūto riksmą. Bet tegu, girdi, Churchill atsimeina, kad teroras gali numalšinti žmonių sąjūdį tik laikinai, ne ant visados. Ir vėl, Europos tvarkos nuostatai nebebus rašomi Downing street, Londone. (Autorius puikiai pašiepia totalitarinės valstybės darbelius, bet jis čia susipainiojo su adresu. Londonui kaip Londonui, bet kaip puikiai tas tiktų Maskvai!).

Tad Anglija daugiausiai kritikuojama. Bet savo dalį ir Amerika atsiima. Svarbiausias priekaištas, kad Washingtonas jau nebeištikimas Roosevelt politikai. Šiaip viskas būtų pakenčiamia, tik kad ta vargšė Sovietų Sąjunga pernelyg skriaudžiama. Tai Edenas įkalbėjo Stettinijui, kad Rusija gaunanti ko tik nori. Faktinai ji daugiau užsitarnavusi negu reikalauja. Aršiausia, kad Rusija tiek izoliuojama bei ujam, jog net numatoma galimybė ginkluoto susirėmimo. Reikėtų būtinau tam užkirsti kelias, kol dar ne pervėlu. Reikėtų Roosevelt pasiekėjams suprasti tikrą pavojų ir jį pašalinti, smarkiai protestuojant prieš Roosevelt politikos paneigimą.

Kiek čia prisisielota, prisiaimanuota. O reikia tik vieno dalyko: kad Sovietai nutrauktų savo imperialistinę politiką. Smerkiama Alijantai tais žodžiais, kurie visų pirma tiktų Rusijai. Ir koks akiplėšiškumas: tiek

Vokiečių slaptosios žvalgybos karys ginčijasi su britų kariais, kurie jį areštuoja.

NAUJAS DRABUŽIŲ RINKIMO VAJUS NUO LIEPOS 1 d.

Bendrasai Amerikos Lietuvių Fondas — United Lithuanian Relief Fund of America, šių metų liepos 1 d. pradeda antrąjį didelį drabužių rinkimo vaju, nukentėjusiems nuo karo lietuviams sušelpiti. Šis antrasis vajuas tęsis tris mėnesius: liepos, rugpiučio ir rugsėjo.

Pradedami šį antrąjį vaju, BALF direktoriai, susirinkę į posėdį New York, neabejotina, kad visi Amerikos lietuviai, kuriems rūpi sušelpiti skurstančius po viso pasaulio kraštus benamius lietuvius, ne tik darbu, ne tik dosnumu, ne tik žodžiu ir veiksmu prisidės prie šio milžiniško darbo, bet taip pat ir širdimi.

Kas gi yra kilnesnio, kaip nuosirdžią pagalbą ranką ištiesti vargstančiam; priglausti ir pagوستi benami, pridengti nu-

čia ginama Rusijos interesai, tarsi jau sovietų tvarka būtų pas mus įsikūrusi. Ar galite įsivaizduoti, koks būtų panašų agitatorių likimas, jei jie tokia priešvalstybinę propagandą varytų Rusijos sienose? Juos likviduotų čia pat, be jokio teismo.

plyšus. Atsiminkime, tarp išsisklaidžiusių Lietuvos sūnų ir dukterų yra ar gali būti daugelio lietuvių Amerikoje tėvas, motina, brolis, sesuo, sūnus, dukterė ar artimi giminaičiai. Kas gi jiems pagelbės, jeigu ne artimieji. Kas gi parodys jiems gerą širdį, jeigu ne mes.

Nuo šiaurinės Norvegijos fjordų iki Viduržemio jūrų, nuo Tolimųjų Rytų iki Atlanto pakraščiu, apie 350,000 lietuvių yra atsidūrę po svetimas valstybes, ieškodami pagalbos, pastogės, maisto, užtariamo ir drabužių pridengti savo kūną, karo ir persekiojimų nuvargintą.

Ar teko jums kada nors svetimos duonos prašyti? Ar teko bristi per purvyną šlapiuose, kiauruose bartoose? Ar teko jums per keletą mėnesių gyventi savo kūno miulu nenuplo-

vus? Ar teko žiūrėti į valgantį, kai pats keletą dienų buvai nevalges? Ar miegojai po atviru dangum, kada lijo?

Motina, ar tu sėdėjai šalia badaujančio ir verkiančio vaiko, kuris prašė valgyti, bet neturėjai ko jam duoti? Ar supranti, ką tas reiškia? Ar atjauti tokią motiną, tėvą?

Neužmirškime, šiandien visa Europa nualinta; kiekviena valstybė, kiekviena tauta turi pirmiausia apsirūpinti savaisiais, o tik paskui rūpinasi kitais. Šiandien lietuviai tremtiniai Europoje yra tarytum tie kampininkai, kurie gyvena pas svetimus ir priklauso svetimų malonės. Argi jie turi laukti, kol visi kiti bus sotūs ir aprengti, kad paskui gautų kas liks nuo kitų? Argi mes jų nesušelpsim dabar, tuč tuojau?

Dalinkimės su lietuviais tremtiniais, tuo ką turime. Visi dar turim rūbų, turime maisto ir viso kito. Bent dalį to, be ko galime apsieiti, duokime jiems — vargstantiems lietuviams.

Iš Europos šalių kasdien ateina balsai: "Duokite mums drabužių. Ištieskite dosnią pagalbą ranką! Mes vargstam ir mirštam! Kas gi daugiau gali mums pagelbėti, jei ne jūs, Amerikos lietuviai..." Ar mes nusišuksim ir neišklausysim to maldaujančio balso?

Labai būdingas vienos moters laiškas, įdėtas į mažutį muftą, kurį ji perėjo vajuas metu aukojo. Štai ką ji sako:

"Mažutei mergaitei, kuri gaus šį muftą: —

"Aš tikiu, kad šis muftas sušildys tavo mažytes rankutes, kaip sušildė mano, kada aš dar buvau tokia pat mažutė mergaitė. Dabar aš jau moteris 67 metų amžiaus. Tegul tave, mergaite, Dievas laimina".

Ši moteris muftą laikė kaip brangią savo jaunystės atminimą mažiausiai apie 60 metų, bet, širdyje atjausdama vargstančius, ji prie kitų savo drabužių

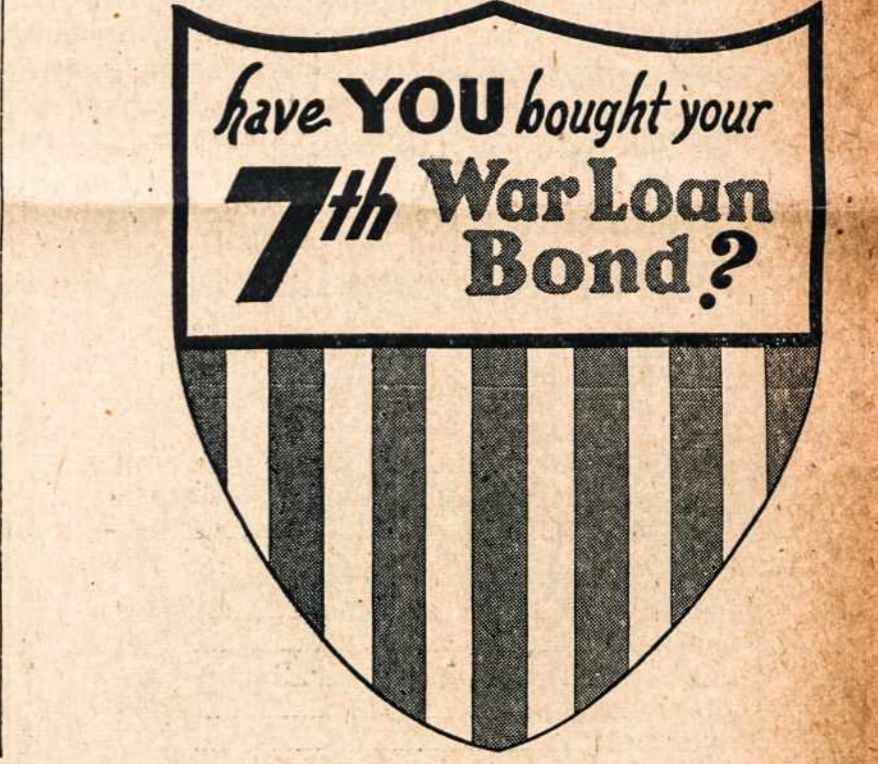
ANT KALNO

Ant kalno stovėjau,
Pakalnėn žiūrėjau,
Kur pulkas bernelių
Lankoj šieną piovė.
Lankoj šieną piovė,
Dalgelius švytravo,
O mano bernelis
Į karą išjojo.
Ant kalno stovėjo,
Pakalnėn žiūrėjo,
Kur pulkas mergelių
Lankoj šieną grėbė.
Lankoj šieną grėbė,
Grėblelius švytravo,
O mano bernelis
Toli išvažiavo.
Nedėlios rytelį
Žiūriu pro langelį,
Ar nepamatsysiu
Sugrįžtant bernelį.

jam primins, kad Amerikoje yra lietuvių, kurie turi širdį, jausmą ir dosnią pagalbą ranką. Užmirštieji lietuviai tegul žino, kad jų broliai ir Lietuvos draugai už Atlanto budi, ir rūpinasi jiems pagelbėti. Jie žinos, kad jie ne vieni, neapleisti ir neužmirštieji!

BALF Direktorių Taryba:
Kun. Dr. J. B. Končius, pirm.
A. A. Oliš, I vice-pirmininkas
Kun. J. Balkūnas, II vice-pirm.
Vera J. Kolicius, III vice-pirm.
Nadas Rastenis, IV vice-pirm.
Nora M. Gugis, sekretorė
Dr. A. Zimont, išdėtininkas
A. Žilinskas, fin. sekretorius
DIREKTORIAI:—
Kun. I. Albavičius,
J. Bacevičius,
F. J. Bagočius,
St. Gegužis,
Antanas F. Knečižys,
T. Matas,
P. Milleris,
Elzb. Samas,
L. Šimutis,
J. Smailis,
Dr. S. T. Tamošaitis,
J. P. Tuinila,
Matas Zujus.

VYTIS ir ERELIS

Jonas Kmitas.

APYSAKA

Netikėtas Atsilankymas

— Na, gaila apie tai kalbėti, — numojo Bitinas — bet vis dėlto tamstai bus nemalonu neišpildžius Tautgėlos prašymo. Jūsų santykiai dar pablogės.

— E, su santykiais maža naudos, be santykių maža bėdos. Su tokiu ponu geriau be santykių. Ant lygių papėdės su juo neatsistosiu, o šiaip tūpčioti prieš jį drauge su nusišmeičiais bajorėliais neturiu nei gabumų nei noro. Bet, kaip sakai, gaila apie tai kalbėti. Verčiau pasvarstykim rimtesnį dalyką. Žinai, broliu, man rūpi tas Andrius Stuobrys.

— Ką gi apie jį? Juk, sakai, Tautgėla nieko nežino.

— Nežino, bet aš bijau, kad norės sužinoti. Paklausinėjęs apie jį pas savo kumečius, gali užteiti ant tikrųjų pėdų. Aš mačiau iš Tautgėlos akių, jog jis nedaug tiki, kad aš tamstą įtikinėsiu, ar kad mano įtikinėjimų paklausys. Žodžiu, jis nesitiki jokių pasėkų iš jo šiandieninio atsilankymo. Jis imsis tokių priemonių, kurios tamstą verste privers iš čia išsikraustyti. Jis būtinai norės padaryti čia išsikraustyti. Jis būtinai norės padaryti Andrių politišku nusikalteiliu ir tuo tikslu jei ne jis pats, tai Bezickas būtinai nuvyks pas žandarų viršininką. O jei tas bus padaryta, tai, žinai, Andrius Stuobrys sveikas dingęs. Tuomet ir tamstai nebus jauku, kai jie įrodys, kad Andrius tavęs klausio kaip kokio viršaičio.

— Tai kas daryti? — paklausė Bitinas.

— Reikia užbėgti jam už akių, vadinas, nuvykti pas žandarą pirmiau jo ir pašnipinėti, ar policija ką nors žino apie Andrių. Jei jo vardas įtrauktas į revoliucionierių sąrašą, tai tegu bėga kur akys neša.

— Na, tai ir man čia ne vieta.

— E, broliu, esi geras gydytojas, bet prastas diplomatas. Juk jei pabėgsi, tai ir be įrodinėjimų bus aišku, kad esi kaltas. O jei Andrius pabėgs, tai kas iš to? Jam čia nesant, sunku kas prieš tave įrodyti. Jie gali įtarinėti, turėt ant tavęs akį, bet galų gale nieko nepadarys. Žinoma, kurį laiką reik būti atsargiam.

— Bet kam gi Andrius turi bėgti?

— Na, su Andriumi, broliu, kitas dalykas. Jis, tur būt, iš tiesų bus pasižymėjęs revoliucijos žudynėse. Tokius jie suseka, jei tik nori. — Tai tamsta sakai, kad reikia vykti pas žandarų viršininką? Bet ką aš jam sakysiu? Juk jis mane tuoj įtars.

— Na, nereikia jau taip tiesmūkiškai — lietuviškai elgtis. Su gudriu žandarą reikia gudriai. Pavyzdžiui, jam pasakysiu, kad nori patyrinėti revoliucijos eigą, kad galėtum parašyti tokią istoriją, kuri duotų tikrą pripažinimą uoliam žandarų darbu ir jų nuopelnams carui ir tėvynei. Paklausinėsi jo apie smulkmenas, apie asmenis revoliucijoje dalyvavusius, na, ir taip pagal siulą prieisi prie kamuolio.

Bitinas susimąstė.

— Iš tiesų, reikia žmogus gelbėti. Nusikalto, tai nusikalto, jau to nebesugrąžinsi. Pagaliau, kas revoliucijoje nenusikalsta? Reikia kas nors daryti.

— Ne kas nors, bet tai, ką aš tamstai sakau,

— tvirtai tarė Vaišmantas. — Ir tai skubotai, nes šiuo momentu Bezickas jau gal važiuoja pas žandarą.

Ir tarsi aidėdamas tiems Vaišmanto žodžiams, kieme sudardėjo vežimas. Iš jo išlipo — žandarų viršininkas.

V.

Tautgėla Susirūpinęs

Įvykiai taip greit užbėgo mums už akių, kad jiems pilnai suprasti turime grįžt kiek atgal.

Gavęs tokį griežtai nepalankų Eugenijos atsakymą į savo meilės pasiūlymą, Bezickas visiškai neteko pusiausvyros. Iš pradžių jis buvo tiesiog apsvaigęs, lyg gavęs galvon bausių smūgį. Paskui pro gryžtančią sąvoką pradėjo veržtis įvairiausi jausmai — vis pikti ir kerštingi. Ir iš to viso minčių sąmosio aiškiai išsivystė nepakenčiamas daktaro Bitino asmuo. Į jį nukreipta didžiausias Bezicko pyktis. Tai jis kaltas! Ir kaip tai atsitiko, kad išdidus baltasis aras, susidūręs su Lietuvos meškiniu, visiškai subliuško ir virto silpna vištele? Bezicke, Bezicke, kur tavo pajėgumas ir gabumų perteklius?

Ir jis kaip pašėlęs puolėsi ieškoti Tautgėlos. Gėda buvo atpasakoti tokį negarbingą pralaimėjimą kovos ir meilės srity, bet kas buvo daryti? Bezickas, žinoma, papasakojo savotiškai. Išėjo, kad jis buvo tik nuskriaustas, bet nesugėdintas. Tautgėla savo ausimis nenorėjo tikėti. Tiek bjaurių įvykių vienoj dienoj! Vagišiai... Bitinas... keistas, nesuprantamas, nedovanotinas dukters poelgis... Ne, tai per daug!

— Tamsta sapnuoji, pons Bezicke.

— Sapnuoju... O, kaip aš norėčiau, kad tai būtų tik laikus sapnas! Dėja, tai plika realybė, tuo nepakenčiamai įkyri, kad vienas litvomanas, vienu mostu, suardė visus mūsų planus.

Tautgėla paniekinančiai ištempė lūpas. — Jokių planų jis nesuardė, tik pats pakliuvo į mūsų rankas.

Bezickas pastatė ausis. Tuoju pajuto, kad vanduo krinta ant jo malūno.

— Kokiu būdu? — paklausė.

— Labai paprastu. Jis įsivėlė į avantiūrą su revoliucionieriais.

— Su revoliucionieriais?! Ar tamsta žinai ką nors apie tuos vagišius? Ar jie dalyvavo revoliucijoje?

— Nieko apie juos nežinau, bet kiekvienas, kurs kirviu puola teisėtą girios savininką, yra ne kas kitas, tik revoliucionierius.

Bezicko veidas pailgėjo.

— Jei tik toki tų vagių nusikaltimai, tai bus sunkoka juos įtraukti į revoliucionierių skaičių, — tarė jis. Bet — kad taip pašnipinėti? Man atrodo, kad tas jaunas banditas — kaip čia jo pavardė? — Bezickas pasirausė savo užrašomąj knygutę — a! — Andrius Stuobrys — man, rodos, kad jis daro ne eilinio mužiko išpūdį. Jame yra kažkas tokio... Ką manote, p. Tautgėla, kad pasiteirautume pas žandarų viršininką? Jis man gerai pažįstamas. Jei tas jaunas vagis ir nėra nieku nusikaltes politiška, tai gal būtų galima jį kaip nors įpainioti? Pinigas viską padaro. Kaip manote?

— Gera mintis, — pritarė Tautgėla, bet lyg nenorėdamas. Nors jis buvo kietas lietuvių priešas, bet panaši intriga jam buvo neskani.

(Būs daugiau)

Lietuvos Unijos

Lietuvos nepriklausomybės deklaracijoj, 16 vasario, 1918, buvo pasakyta, kad atsisteigianti Lietuvos Valstybė nutraukia visus ryšius, kurie pirmiau jungė ją su kitomis tautomis. Kiek tų ryšių iš viso buvo Lietuvos istorijoje ir su kokiomis tautomis — ne visiems aišku. Galėtų kas manyti, kad Nepriklausomybės Deklaracija norėjo pabrėžti Lietuvos atsiskyrimą nuo Rusijos, arba panaikinti keliais atvejais daromą uniją su Lenkija — bet kaip ten bebūtų su Daklaracijos autorių intencija, verta prisiminti, kiek iš viso buvo Lietuvos unijų.

I. Nespėliodami, kas buvo senesniais, priešistoriniais Lietuvos laikais, turim patėmyti, kad pirmoji Lietuvos unija buvo dvysukta — šimtmetėje su kraštu į pietus nuo Nemuno, kuriame seniau gyveno Getviai, kurį vėliau vadinome Gardino gubernija, o kurs vienymosi su Lietuva laikais turėjo Lietuvos vardą, slavų kalbą vartojo ir krikščionių tikėjimą jau buvo priėmęs.

Ši unija davė Lietuvai labai pagarsėjusį tarptautinį vardą Lituanijos; davė lietuviams pažinti krikščionišką dvasią ir civilizaciją; davė prieglaudą bėgantiems nuo besiveržančių iš vakarų kryžiuočių Prūsijos lietuviams, be to,

visą eilę garbingų vyrų, kurie nors ir nebūdami tikrais lietuviais, savo darbais tėvynės vardą išskėlė kaip: Šv. Juozapas Kuncevičius, kaip Tadas Kasčiūška, kaip Adomas Mickevičius, Henrikas Sinkevičius, kaip muzikas Stanislovas Moniuška ir visa eilė vyskupų, vaivadų, mokslinčių, rašytojų ir menininkų.

Šitos unijos Nepriklausomybės Deklaracija greičiausiai nenorėjo nutraukti: — tolimas nuo Žemaitijos Brest Litovsk, rodos, savo vardu šaukėsi būti paliktam Lietuvos ribose; Bieloviežos girių taurai, tartum, amžiną nemainytiną Lietuvos pilietybę įgyjo; Naugarduke Mindaugo pilies griuvėsiai, samir kytum, verkdami prašė teisės pasilikti Lietuvoje ir būti liudininkais tautos užgimimo laikų.

O vienok ši unija po beveik 700 metų tapo nutraukta 1920 metais Maskvoj, kada Lietuvos atstovai derybose su rusais sutiko, teisėtai ar neteisėtai, apsirubežiuoti iš pietų pusės Nemunu. Jeigu tas sutikimas buvo ir neteisėtas — tai vistiek legalizavo jį vėlesnė Lietuvos politika.

II. Antroji Lietuvos unija buvo su Prūsais Mindaugo padaryta tryliktojo šimtmečio vidury. Prūsus tada teisėtai ar neteisėtai atstovavo kryžiuočiai.

Stebėtinas dalykas, kad ši unija, nors tęsėsi labai trumpai, nes tik iki Mindaugo mirties, t. y. — tik apie dešimtį metų, vienok į lietuvių tautą padarė milžinišką įtakę — didesnę, negu septynių šimtų metų unija su litviniais iš Slonimo ir Naugarduko. Mat, ten buvo unija su slavais, kad ir su draugiškais sau, bet visgi svetimos kalbos žmonėmis, svetimo, pasyvaus, silpno būdo, skirtinčių įpročių ir menkų, beveik be jokių užsimojimų. Čia buvo kitas dalykas.

Kryžiuočiai, išmokę nuo užvaldytų Prūsų lietuvių kalbos, suprantamai ir stipriai atsilepdavo į žmones. Iš syk atsižvelgė į lietuvių kalbą, jos skirtinumą ir reikalingumą. Taigi santykiuose su kryžiuočiais lietuviams buvo nesuprantamas jų tikėjimas, neapkenčiamas veržimasis, drąsiai šoko į žūtbutinę atkaklią kovą, bet negalėjo jiems nepatikti kryžiuočių tvarka, kultūra ir energija. Lietuviai tada patėmijo, kiek Vakarų kultūra yra aukštesnė ir praktinesnė už Rytinį slavų pasyvumą ir besigindami, stengėsi savo priešų geras ypatybes įgyti. Nuo Mindaugo laikų Lietuva tvirtai ir neatnamai pasiryžo įstoti ir įstojo į Vakarines Europos tautų skaičių, ir vakarus žiūrėjo, kaip į savo mokytoją, iš Vakarų laukė sau pagalbos ir tik iš ten sau stiprybes sėmė per visus praėjusius amžius iki šių laikų.

III. Trečia Lietuvos unija buvo su Baltgudžiais, su Kriviciais, su Dregoviciais, su Poločavais — kaip kai kada juos istorikai vadiną. Tai įvyko po Gedimino mirties, kada Algirdas, per savo žmoną, Gudijos kunigaikštis, ir pats jau sugudėjęs, sumanė prašalinti iš Vilniaus, Lietuvos sostinės, savo brolių Jevnutį ar Jaunutį, ir po savo valdžia sujungti Lietuvą su Gudija. Jis tą padarė 1345 metais, pritariant broliui Kęstučiui. Ši unija pačiai Lietuvai nei įspūdžio nepadarė, nei naudos neatnešė. Vilnius, jaunas miestas, kurį Gediminas pastatė vokiečių rankomis, kad būtų grynai lietuvišku miestu su vakarine kultūra, tapęs Gudijos sostine, priėmė gudų kalbą už valstybinę, įvedė gudų pavardes ir iš syk pasidavė rusų įtakai, pirmiau, negu suspėjo lietuviškai išsivystyti. Milžiniški plotai Gudijos, nuo Estijos iki Juodųjų marių niekad netapo net iš vardo lietuviškomis, nes Lietuvos valdovai visados tituluose išvardindavo abeją tautas skyrium: kaip tai: Rex Lithuanorum et multorum Ruthenorum.

Dėlto ir nieks Lietuvoj nesigraudino, kada vienas po kito plotas didelės Gudijos atkrisdavo arba prie totorių, arba prie lenkų, arba prie Maskvos: vis tiek neskaitė jų už savas. Unija su Gudija, galima sakyti, suiro per "Antrąjį Padalinimą", Kotrinos laikais, 1793 metais, kada Lietuvos — Lenkijos vyriausybė vėl, teisėtai ar neteisėtai — bet faktinai — priėmė jį ir legalizavo.

IV. Ketvirta Unija, gar-

Čia sakoma: laimingas nuotikis. Kai šis Laitvyno Lt. William J. McCartney iš Toledo, O., peritą spalių skrisdamas arti Brooklyno užkabino orlaivių šios merginos tėvo Mr. Bergeron, namo stogą ir nuplėšė, vėliau atvyko atlikti sutaisymo darbą. Ten susipažino su panele Cecelia Alice Bergeron, ir po kiek laiko apsivedė. Šis bučkis tik pošliubinis, bet jis primena aną laimingą neaimę.

Aušra Tekė!

Brangi aušra,
Laimė tikra
Auški greičiau,
Eiki arčiau!

Ateik pas mus,
Vargai pražus.
Tamsa išnyks,
Laimė patiks.

Kelkis greičiau,
Žibėk, šviesčiau!
Aušra, brangi,
Kodėl miegi?

Ar nematai,
Spaudžia vargai.
Visur audra,
Baisi skriauda...

Gal negirdi,
Aušra brangi!
Žmonių raudos,
Priešų skriaudos?

Naktis tamsi,
Klystam visi,
Nėra žvaigždžių,
Dėl mūsų šviesių.

Tik eškėčiaus,
Baisiais dygliais,
Kloti keliai —
Vargstam giliai.

Mums nebaisu,
Nors tarp skausmų;
Tik tu ateik,
Laimės suteik.

Naikink kovas.
Dilyk, tamsas.
Priduok, drąsos —
Visiems tvirtos!

O mes drąsiai,
Kaip milžinai,
Žengsim pirmyn,
Kilsim aukšty...

Nors teks kovot,
Eisim ieškot,
Sventos tiesos —
Laimės tikros.

Kaip mūs tėvai,
Žengė drąsiai;
Gynė tiesas,
Dėjo galvas!

Nors per skausmus,
Stūmė vargus,
Nes tu švietei,
Laimės siuntei.

Ir mums nušvirk,
Laimė parisk,
Aušra, tekėk;
Šviesiau žibėk!

Marija Aukštaitė.

siausia, keisčiausia ir nesuprantamiausia, o daugiausiai išpūsta, tai unija su Lenkija. Jau Gediminas įėjo į draugiškus santy-

kius su Lenkija, kad savo dukterį Aldoną išleido už lenkų karaliaus Kazimiero. Bet tikrąją uniją pradėjo Jogaila ir Vytautas 1386 m., sustiprino ją Lubline Zygmantas 1569 m., o užbaigė Stanislovas Augustas 1791, keturi metai prieš galutiną bendros valstybės sugriovimą, kas įvyko 1795 metais. Įdomus dalykas, kad Jogaila lenkų buvo pageidaujamas ne kaip Lietuvos, bet Gudijos valdovas, kasdieniniame gyvenime vartojantis gudų kalbą, kuri anais laikais mažai skirėsi nuo lenkų kalbos, ir ji lenkams buvo suprantama. Ir iš viso anais laikais mažai liko lietuvių Jogailos valdžioje, nes beveik visa Vakarinė Lietuvos dalis, t. y. Žemaitija ir Suvalkija buvo jau kryžiuočių užimta ir pats tos dalies paveldėtojas — Vytautas jau buvo perėjęs į kryžiuočių pusę. Tuom keistesnė buvo Jogailinė unija, kad anais laikais tikroji Lietuva su Lenkija neturėjo bendrų, nes jų tarpe dar buvo nepriklausoma Mozūrų kunigaikštija ir, jei Lietuvai buvo dėlko nors reikalinga kokia nauja unija, tai jau vėčiau su kaimynais mozūrais, o ne su tolimesniais lenkais. Ir patiems lenkams natūraliau, rodosi, būt būvę pakviesti sau į karalių vieton Jogailos Mozūrų kunigaikštį, ir ne su Lietuva, bet su Mozūrija daryti Uniją. Įdomu, kad pati mintis jungti Lietuvą su Lenkija kilo iš Gudų tarpo, o galutinas derybas pravedė ir jas patvirtino ne lietuviai, ne lenkai, ne gudai, o Vengrų našlėkaralienė — Jadvygos motina. Ar tai ne keistenybės? Bet kaip ten ne būtų, teisėtai ar neteisėtai, sugudėję Lietuvos valdovai nuvyko į Krokovą ir uniją pravedė. Pasekmės šitos unijos, nors labai dingai, iškilmingai ir garsingai pravestos, tikrenbėje abejotinos buvo vertės taip Lenkijai, kaip ir Lietuvai. Nes ką gi? Lenkija įsiveldama į tolimus Gudijos plotus vistiek neišėjo į draugiškus santy-

Atsidėkojant Už "Darbininko" Kalendorius

Išleidus naujus 1945 metams "Darbininko" kalendorius, džiugu pasidalinti mintimis, kad jie buvo visų sutikti su malonumu ir štai to viso darbo ir pastangų įvertintojai atsidėkoja savo kukliomis aukomis ar dovanomis:

Jonas Narinkevičius, Lowell, Mass.	1.00
Juozapa Adomaitienė, Shenandoah, Pa.	1.00
J. Petrauskas, So. Boston, Mass.	1.00
Ona Kalinauskienė, Dorchester, Mass.	1.00
Marcelė Matijoškienė, So. Boston, Mass.	1.00
J. Volga, Dorchester, Mass.	1.00
John Stuckus, Worcester, Mass.	1.00
Barbora Kališienė, Dorchester, Mass.	1.00
Chas. Prakapas, So. Boston, Mass.	1.00
Mrs. Savonis, Elizabeth, N. J.	1.00
P. Geležinienė, Cambridge, Mass.	1.00
S. Pauliukas, Cambridge, Mass.	1.00
Kaz. Sluzas, Lawrence, Mass.	1.00
A. Vaļtonis, Rochester, N. Y.	1.00
Frank Tauteres, Gardner, Mass.	1.00
D. Velička, Lawrence, Mass.	1.00
Dr. B. Chapas, Providence, R. I.	1.00
Mrs. A. Neviera, Dorchester, Mass.	1.00
M. Bendzevičienė, So. Boston, Mass.	1.00
J. Michaelonis, Nashua, N. H.	1.00
Julius Gaidis, Worcester, Mass.	1.00
Dr. V. K. Budrevičiūtė, Dorchester, Mass.	1.00
Julius Belsky, Haverhill, Mass.	1.00
Adomas Krukauskas, Camden, N. J.	1.00
John Zink, Lawrence, Mass.	1.00
Ant. Navickas, Chicago, Ill.	1.00
M. Daunis, Saybrook, Conn.	1.00
Mrs. Mazgelis, Brockton, Mass.	1.00
Alb. Neviera, Dorchester, Mass.	1.00
J. Stanievich, Hamtramck, Mich.	1.00
A. Sliokaitis, Cleveland, Ohio	1.00
S. Urbonas, Cambridge, Mass.	1.00
Mrs. D. Ciubatiene, Norwood, Mass.	1.00
Ona Sidabrienė, Chicago, Ill.	1.00
Peter Gelzinis, So. Boston, Mass.	1.00
Josephine Wollan, Dorchester, Mass.	1.00
G. Jackson, Haverhill, Mass.	1.00
Mary Zilinskas, Cleveland, Ohio	1.00
J. Menkauskas, Arlington, R. I.	1.00
Mrs. A. Desavage, Worcester, Mass.	1.00
Mrs. B. Balutis, Dorchester, Mass.	1.00
Mrs. S. Rybokas, Bridgeport 4, Conn.	1.00
A. Pockevičius, Worcester, Mass.	1.00
J. Montvila, Cleveland, Ohio	1.00
Clement Drevinsky, Middleboro, Mass.	1.00
J. Kuzas, Cleveland, Ohio	1.00
J. Brunzgis, Phila., Pa.	1.00
J. Gudelis, Roslindale, Mass.	1.00
Rožė Akstinienė, Methuen, Mass.	1.00
Mrs. Stakutis, So. Boston, Mass.	1.00
M. Černauskienė, W. Lynn, Mass.	1.00
Mrs. M. Jukacionienė, Gilberton, Pa.	.58
A. Spitrīs, Waterbury, Conn.	.50
J. Puidokas, Brockton, Mass.	.50
T. Jankauskas, So. Boston, Mass.	.50
V. Jatkievicius, Maynard, Mass.	.50
Ciprus Urbonas, Nashua, N. H.	.50
K. Perekslis, Orange, Mass.	.50
P. Kerulis, Worcester, Mass.	.50
Mr. Jeskevičius, Brockton, Mass.	.50
Mrs. I. Simanauskas, Waterbury, Conn.	.50
Mrs. B. Znotinienė, Dorchester, Mass.	.50
S. Simanauskas, Waterbury, Conn.	.50
A. Sykes, So. Boston, Mass.	.50

"Darbininko" Administracija labai dėkinga gerširdžiams savo rėmėjams ir prieteliams ir taria nuoširdų lietuvišką ACIŪ!

Gen. Mark Clark, komandierius 15-sios Armijos Italijoje, neseniai sugrįžęs į Ameriką įteikia savo dukterei, Marjorie Webster Junior College, Washington, D. C., graduantei diplomą. Duktė džiūgauja priimdama diplomą iš savo tėvo, kuris yra toks žymus asmenybė.

Užsiprenumeruokite Įdomiausį Du kart savaitinį laikraštį "DARBININKĄ"

Laikraštis "Darbininkas" yra vienas rimčiausių ir geriausiai mėgstančių laikraščių, Amerikoje. Jis išeina du sykių į savaitę — antradieniais ir penktadieniais.

"Darbininko" kaina metams \$4.00
Pusei metų 2.00
Imant tik vieną numerį į savaitę, metams kaina \$2.00
Pusei metų 1.00

Užsiprenumeruodami money orderį ar čekį siųskite:—

DARBININKAS

366 West Broadway, So. Boston 27, Mass.

FATS FOR LUBRICANTS

Used fat works here, too! Stearic acid, a used fat by-product, is the chief component of metallic soap that transforms motor oil into the kind of solid lubricant airplanes use. Cooking fat is so urgently needed that War Food Administration is asking housewives to save an additional 100,000,000 pounds in 1945.

Nykščiuukas

Vieni tėvai ilgai gyveno. Begyvendami visiškai pasenėjo, bet vaikų susilaukti negalėjo ir todėl buvo labai nuliūdę. Vieną kartą atėjo į juos senutė. Ties žmonės klausia jos: "Ar nežina, kas daryti, kad vaikų atsirastų? Labai norėtumėm nors vieno vaikelio susilaukti". Senutė atsako: "Nusipiauk nuo kai-rės rankos nykštį, užmesk užkrosnin ir turėsi vaiką". Moteriškė paklausė: nupiovė pirštą, metė užkrosnin, ir jai ranka tuojau užgijo.

Vieną kartą vyras akėjo lauką, o jo pati namie sklindžius kepė. Pati buvo besitaisanti vyrui sklindžius nešti ir išgirdo balsą: "Labas rytas, motute!" Močia nustebo, nesupranta, kas čia galėtų būti; atsigrėžė ir pamatė mažutį vaikiuką, ne didesnį už pirštą. "Nebijok, aš tavo sūnus Nykščiuukas!.. Ką čia, motut, dirbi?" Motina atsakė: "Kepu sklindžius, nešiu tėvui valgyti". Nykščiuukas ėmė prašyti motinos, kad leistų jį vieną nu- nešti tėvui valgyti. Motina ilgai nenorėjo jam duoti, nes netikėjo, kad jis, toks mažas būdamas, galės pa- nešti tokį didelį dubenį. Bet, ilgai prašoma, galiausiai sutiko. "Nešk, kad taip nori", sako.

Nykščiuukas pasikinkė dubenin ir veža tiesiu ke- liu sklindžius. Privežęs prie išarto lauko ir nebe-

galėdamas per arimą pa- vežti, užsidėjo dubenį ant galvos ir nešė nešė. Tė- vas, pamatęs iš tolo, tarė, kad pats dubuo einas. Nykščiuukas prisėdė ir sa- ko: "Labas rytas, tėveli! Aš tavo sūnus Nykščiu- kas". Tėvas labai apsi- džiaugė: sūnaus jis kaip gervė giedros laukė. Nykš- čiuukas prašo, kad tėvas at- sisėstų ir valgytų, o tuo tarpu jįsi parėsiąs. Tė- vas sako: "Kur tu arsi, toks mažas būdamas!" Bet Nykščiuukas neatleidžia, prašo savo tėvo pasilsėti: jis pats arsiąs, ir gana. Tė- vas ir leido. Taip jis įlipo jaučio ausin ir rėkia: "Šiu, balni! šiu, margi!" — ir jaučiai jo klauso.

Pro lauką važiavo ponas. Tas negali suprasti, kaip tai jaučiai patys aria. Pri- ėjo prie artojo, — prie tė- vo, kurs tuo tarpu sklind- džius valgė, — ir klausia: "Kas čia aria?" Artojas atsakė: "Mano sūnus aria". Ponas sako: "Kur jis yr, tas tavo sūnus?" Artojas pa- šaukė Nykščiuuką. Tas iš- lindo iš jaučio ausies, užli- po ponui ant skrybėlės ir sako: "Kaip gražu tame margame pasaulyje!" Po- nuui labai patiko Nykščiu- kas, ir prašo artoją, kad jam parduotų savo sūnų. Tėvas nenori už jokių pi- nigus jam duoti. Sūnus užli- po savo tėvui ant apikak- lės ir sako ausin: "Tėveli, parduok mane! Tas ponas duos tau pilną skrybėlę pi- nigų, aš ir vėl į tave su- grįšiu". Taip tėvas ir par- davė Nykščiuuką ir grįžo namo pilna skrybėle pi- nigų nešinas. Ponas išidėjo Nykščiuuką ratuosna ir grį-

Našlaitis

Ten prie kapo, kur siūbavo. Svyruoklis berželis, — Ašarojo, aimanavo, Našlaitis vaikelis.

Kelkis, brangus tėvuželi, Jau gana miegoti. Nieks mūs vargšų našlaitėlių, Neima globoti.

Prasiverk, kapą, tėveli, Priglausk, našlaitėlį: Stūmdo mane kas tik gali, Byra ašarėlė.

Ar negirdi, tėvuželi, Verkiančio balselio? Man kojėlės jau užgėlė, Nuo šalnų, raselių.

Ko tyli mano tėveli, Kapelis toks šaltas?... Ar tau draudžia turt žodelį, — Šis kryželis baltas?

Leiskie, kryžiau, tėvuželiui, Su manim kalbėti, — Leisk, prie jo mielos krūtinės Galvutę pridėti.

Marija Aukštaitė.

Okinawa saloj vaikučiai susilaukė amerikiečių karių padarytų jiems žaidimų ir jie jais žaisdami džiaugiasi, pamiršę japonų žiaurumus.

LIETUVOS UNIJOS

Pradžia 4-tamė pusl.

gudų, nei rusų lenkais ne- padarė, išskiriant tik di- džiuonus ir šiek tiek Vil- niaus diecezijos "litvinus", kurie vis tiek lietuviais ne- buvo, o už tat prarado ar- timesnius santykius su sa- vo vakariniais broliais, če- kais, slavokais ir silezijie- čiais.

Lietuva neva priėmė krikštą — tai būtų didelis daiktas. Bet vėl, iš tiesų, tik maža dalelė lietuvių ta- Dievo malone pasinaudo- jo: tik Vilniaus ir Trakų apylinkių gyventojai — di- desnė lietuvių dalis buvo jau kryžiuočių valdžioje — ir ten krikštijama ne blo- giau, negu Vilniuje. Bet ir pačiame Vilniuje krikštas nebuvo naujiena, nes jau

žo namo. Visi pono namiš- kiai į jį stebėjos, nes tokio žmogučio niekadoms nebu- vo matę.

Vieną kartą Nykščiuukas išbėgo iš pono namų ir pa- sislėpė tarp šiaudų, diena- daržy. Karvė ėdė šiaudus ir prarijo drauge Nykš- čiuuką. Atėjo merginos kar- vių milžti, ir Nykščiuukas karvės pilve pradėjo iš vi- sos gerklės rėkti: "Piaukit šitą karvę, nes šiaip ji pati padvės!" Merginos nusi- gando, parėjo namo ir pa- sisakė ponui, ką girdėjusi- os. Ponas pats atėjo pa- žiūrėti, kas yra tai karvei, ir vėl girdi balsą: "Piaukit šitą karvę, šiaip ji pati padvės". Ir papiaudino ponas tą karvę. Jos žarnas išmetė laukan. Tuo tarpu vilkas, bebėgdamas pro šalį, pa- matė išmestas žarnas, — jose tebebuvo Nykščiuukas, — ir prarijo tas žarnas.

Nykščiuukas, vilko pilve būdamas, pradėjo jam ap- sakinėti, kad eitų ten ir ten, kur yra kamara, toje kamaroje esą daug pieno, sūrių, sviesto, — o toji ka- mara buvo Nykščiuuko tė- vų. Išgirdęs taip kalbant savo pilve, vilkas nustebo. Jis nuėjo ton vieton, kur jam sakė Nykščiuukas. Kai tik įėjo kamaron, Nykš- čiuukas tuoj pradėjo šaukti: "Tėveli, motute! vilkas ka- maroje!" Tėvai subėgo pa- žiūrėti, kas ten dedas. Pa- matė vilką ir užmušė. Pas- kui Nykščiuukas sako: "Aš, jūsu sūnelis, esu vilko vi- duriuose. Išvaduokit ma- ne!" Tėvai išėmė iš vilko vidurių Nykščiuuką ir gy- veno paskui draugė — il- gai ir laimingai.

Remk šios šalies apsigynimą! Pirk Defense Bonds ir Stamps!

ten veikė dominikonai, pranciškonai ir rytų apei- gų gudų dvasiškija.

Pačioji gi didžiausioji Jo- gailos valstybės dalyje ne- reikėjo jokio krikšto, nes gudai jau nuo senovės bu- vo pakrikštyti. Kita pa- sekmė šios unijos Lietuvai buvo atgavimas nuo kry- žiuočių po dvidešimtis pen- kių metų Žemaitijos ir Su- valkijos, po Žalgirio mū- šio 1910 m., bet dėl bendro kariavimo su kryžiuočiais nereikėjo unijos — užtek- tų laikinosios sutarties, kaip dabar vadina — alian- so — ir pasekmės būtų to- kios pat.

Svarbiausias dalykas, kad lietuvių tauta per daug yra skirtinga nuo lenkų tautos ne tik kalba, bet ir visu kuo. Dėlto, nepaisant keturių su viršum šimtų metų bendros valstybės, nepaisant, kad iš šešioli- kos bendrų karalių, išskiriant tris: Joną Sobieski, Stanislovą Leščinskį ir prancūzą Henryką — visi buvo maždaug Gedimino ainiai — lietuviai ir lenkai visiškai skirtingais būdais vystė savo tautinį gyveni- mą: retkarčiais tik vienas kitas lenkas pasišventė lietuvių tautiniai pažan- gai. Lietuviams vis arti- mesniais bus prūsai, lat- viai, vokiečiai, švedai arba anglai, negu bile kokie sla- vai, nepaisant ir tvirčiaus- iųjų unijų, taip, kaip len- kams artimesni bus slavai, negu vokiečiai.

V. Penkta Lietuvos uni- ja buvo su Rusija — vėl:

USING YANK INGENUITY, plus an old razor blade, bent pin and coil of wire, Ship's Cook 3/C Edward E. Bour- gault, Newton Center, Mass., has devised fine radio set. Yank in Pacific claims set works like any other, bring- ing in considerable static. In- ventiveness of Yanks not only provides recreation, but also has led to ingenious weapons.

teisėta ar neteisėta, bet formaliai ir legaliai pra- vesta Gardino seime 1795 m., kada būk tai su tautos atstovų sutikimu ir pasku- tiniojo karaliaus patvirtini- mu Lietuva tapo sujung- ta su Rusija, o Rusijos imperatoriai pradėjo tituluotis Didžiais Lietuvos kunigaikščiais. Prie to ir Rusijos herbe ant sparno dvigalvio juodo aro atsira- do Lietuvos Vytis, kaip tą kiekvienas galėjo ant rub- liaus pamatyti. Nors kai kam iš lietuvių ir atrodė, kad unija su Rusija nė kiek neblogesnė už uniją su Lenkija, o gal dar ge- resnė, tuo labiau, kad nauja tada Rusų imperijos sostinė Peterburgas darė išpūdį didelio Vakarinės kultūros židinio, kas visad taip buvo miela lietuviams, vienok katalikams vis bu- vo skaudu, kad pravosla- vai valdo šalį, ypač kada uždraudė lietuvišką spau- dą ir už laisvės pageidavi- mą pradėjo varynėti ne- kaltus žmones į Sibirą. Ši unija pasibaigė tikrenybė 1916 metais, o formaliai 1920 sutartimi su bolševi- kų vyriausybe Maskvoj.

VI. Šešta Lietuvos unija buvo su Klaipėdos kraštu. Nors visos tos unijos aplinkybės turi žymes prie- vartos, nes per prievartą Versalio sutartimi 1919 m. klaipėdiškiai buvo atskirti nuo savo brolių lietuvin- kų, gyvenančių antroj pus- eij Nemuno aplink Tilžės ir iki Karaliaučiaus, bet vis tiek, kiek tai liečia Lie- tuva, 1923 metais įvyko unija Klaipėdos krašto su Lietuva, patvirtinta Tautų Sąjungos autoritetu. Tai nebuvo iš Lietuvos pusės nei užkariavimas, nei gra- žinimas, nes Klaipėdos kraštui buvo palikta labai plati autonomija. Pasek- mės tos unijos Lietuvai būtų daug žymesnės, jeigu ilgiau tęstusi, bet 1939, vokiečiai, laužydami Ver- salio sutartį, privertė di- plomatiniu būdu tos uni- jos atsakyti.

VII. Septinta Lietuvos unija gerokai užmegsta, bet pilnai nepravesta, tai su kitais Baltijos kraštais: Latvija ir Estija. Šios uni- jos daugiau tiesiog prašė- si pati gamta, geografinė padėtis ir tarptautinė po- litika, negu Baltijos gy- ventojai. Pavyzdžiui: Tau- tų Sąjunga trims toms respublikoms duodavo vi- suomet vieną vietą savo taryboj. Didžiausia kliūti- mi trims Baltijos kraš- tams susivienyti buvo ta, kad kiekviena iš jų turėjo savo skirtingą kalbą, skai-

Aukos Amerikos Lietuvių Tarybai

Nuo 1945 metų gegužės 25 dienos iki birželio 6 d. Amerikos Lietuvių Tarybai prisuntė:

St. Zukauskas, Lee Park, Pa.	\$2.00
P. Slaveikis, Amsterdam, N. Y.	\$10.00
LRKSA 243 kp., Amsterdam, N. Y.	\$25.00
A. L. Skirmont	\$21.00
Mr. and Mrs. K. Williams, Montreal, Can.	\$5.00
Chicaigos Lietuvių Taryba	\$1,082.00
ALT Philadelphia's skyrius, prisuntė Rev. Raila	\$500.00
Šv. Antano parapijoj, Reading, Pa., pamaldų metu su- rinktos aukos, persiuntė J. Pautienius	\$28.10

tomą už brangiausią tau- tinį turtą, o bendra kalba galėtų būti arba rusų, ar- ba vokiečių — abiejose iš politinių ir suprantamų priežasčių — neapkenčia- mos. Buvo ir kitų kliūčių, kaip neišrišamas Vilniaus klausimas, bolševikų intri- gos, kultūriniai skirtingu- mai ir tautinė puikybė.

Baigiant, paskutinė Lie- tuvos Unija tai bus lietu- viškų komunistų pravesta 1940 metais su Rusijos ko- munistais. Jei apie visas kitas Lietuvos unijas gali- ma abejoti, ar jos buvo teisėtos, ar turėjo nors daugumos (jei ne visų) pritarimą, tai apie šią tik- rai, neabejotinai, reikia pasakyti, kad ji buvo ne- teisėta, pravesta saujaus neįgalioj žmonių, vei- kiančių apgaule, teroru, smurtu ir prievarta. Šios unijos įtekmė į tautinį lie- tuvių gyvenimą jau po ke- liolikos tik mėnesių (ne metų) gyvavimo pasirodė taip pasibaisėtina, kad tie- siog šturpu darosi galvo- jant, kas bus, jei ji ilgiau tęsis. Vien tik pasitikėji- mas Dievo Apvaizdai du- da vilties, kad Aukščiaus- ias Kūrėjas, Kurs lietu- vių tautą sutvėrė ir tieko- se unijose išlaikė, neleis jai ir dabar pražūti. Ši vil- tis, besiremianti ne ant pasaulinių burbulų, kaip Atlantic Charter, ne ant

svyruojančių, klystančių ir mirtingų žmonių, kaip Churchill, Hull ar Hop- ba vokiečių — abiejose iš politikos ir suprantamų priežasčių — neapkenčia- mos. Buvo ir kitų kliūčių, kaip neišrišamas Vilniaus klausimas, bolševikų intri- gos, kultūriniai skirtingu- mai ir tautinė puikybė.

Skaityk ir Platink "ZVAIGŽDĘ" Jėzaus Širdies religinio atgimimo laikraštį! "ZVAIGŽDĖ" rimčiausias ir turiningia- sias mėnesinis laikraštis! Metams tik \$1.00! Adresas: 'Zvaigždės' Administracija 488 E. Seventh St., So. Boston 27, Mass.

Juozas Kasinskas
Inc.
Laidotuvių
Direktorius
602 Washington Blvd.
BALTIMORE 30, Md.
Tel. Lexington 8595
Limosinal dėl visokių reikalų
Patarnavimas Dieną ir Naktį

Septintosios Lakūnų kovotojų grupės lakū- nai dalyvavę pajaus valgymo lenktynėse gana energingai atrodo. Kad ir susitepę, bet linksmi.

Amerikietis karys Philippinuose taip mylės mažus šuniukus, kad jis jų turi visą glėbį. Mažy- čių savininkė atidžiai seka, kas čia bus?

VICTORY GARDENING is serious business for this farm- ertette who dresses the part. Her overall set of red, white and black gingham plaid and black cotton blouse are topped with a straw cartwheel hat.

PRISON WIRES CUT—Barbed wire enclosing this German prisoner of war hospital is no longer a barrier to freedom for American servicem- en. Shown with them are two Red Cross clubmobile girls whose arrival followed liberation by allied forces.

NAUJAS KRISTAUS VYNUOGYNE DARBININKAS

Vladas Kazimieras Jeskevičius, Jėzaus Draugijos Narys, Išventintas Kunigu

Kun. Vladas K. Jeskevičius, S. J.

Šeštadienį, birželio 16 d., 1945 m., Šv. Dvasios kopyčioje, Weston, Mass., Jo Ekskelencaja Vyskupas Thomas A. Emmet, S. J., D. D., išventino į kunigus Vladą Kazimierą Jeskevičių, kurio tėveliai gyv. 92 Sawyer Ave., Dorchester, Mass.

Didelio džiaugsmo patyrė naujasis Kristaus Vynuogyne Darbininkas kun. Vladas K. Jeskevičius, kai birželio šešiolikta dieną J. E. vyskupas suteikė kunigystės šventimus. Tai buvo naujojo Kristaus darbininko aukščiausias siekiamas tikslas, kurį pasiekęs galėtų sėkmingai dirbti Bažnyčioje ir visuomenės labui. Nudžiugo ir jo mamytė ir tėvelis ir broliš brolėnė. Tai ypatinga namams ir giminei palaima. Palaima ir visiems lietuviams, kad dar vienas katalikų bei ir lietuvių ramstis bus prikeirg-

tas, nes šiais laikais panašių vyrų — Kristaus darbininkų eilės retėja, o jos taip būtinos ir reikalingos.

Kunigas Vladas Kazimieras Jeskevičius, S. J., gimė sausio 27 d., 1916 m., So. Bostone, sūnus Juozo ir Marijonos (Arentaitės) Jeskevičių. Jis turi vyresnįjį brolių Silvestrą, kuris yra vedęs Suzaną Žukauskaitę.

Kun. Vladas K. Jeskevičius, S. J., lankė John Boyle O'Reilly ir Joseph Tuckerman mokyklas So. Bostone. 1929 m., baigęs Mather School, Dorchesteryje, pradėjo aukštesnę mokyklą Boston College High School. Ten besimokindamas dalyvavo atletikoje, dramoje ir viešame kalbėjime, bei debatuose ir už savo pasižymėjimus buvo apdovanotas aukso medaliu ir kitomis dovanomis. Jis taipgi darbovosi per išstisus keturis metus studentų sodalijoje, kaip promoteri ir Maldos Apaštalytės studentų skyriuje.

Kun. Vladas, būdamas savo jaunam amželyj gana veiklus jaunuolis jis tarnavo altoriaus berniuku Šv. Petro parapijos bažnyčioje ir Šv. Margaritos ligoninės kopyčioje. Priklausė

VIETINĖS ŽINIOS

ŽINUTĖS

\$10,807.17 — kaupias auga. Seselių namai Brocktone, dar šie South Bostoniečiai aukavo. \$35. — N. N. Dar liko nuo Sodaliųjų programos \$13.75. Po \$10 aukavo: N. N., Harold Barry ir Katrė Valinčienė, \$5. aukavo D. Januškevičienė. Ačiū.

Ponia Marijona Gailienė, viena veikliausių vajuos komisijos narė, labai stengiasi, kad kaupas būtų visais tūkstantis.

Geras dalykas, kad South Bostoniečiai aukoja šiam puikiam Seselių namui per vajuos komisiją, nes šios aukos visos yra rekorduojamos parapijos diecezijos ir vienuolyno knygoje. Tai pirmas nuotikis parapijos istorijoje. Parapijos metinėje atskaitoje gražiai skambės, kad South Bostoniečiai vienuolynui sudėjo vienuolika tūkstančių dolerių. Anot arkivyskupo Cushing, tai yra didelis kreditas parapijai.

Birž. 17 d., Sodaliatė Albina B. Kanevičiūtė ištekėjo už Daniiliaus P. Laffan.

CHORO IŠVAŽIAVIMAS. Birželio 17 d., 12 val. Šv. Petro parapijos choras, nuo bažnyčios, važiuo atlinkyti Jėzaus Nukryžiuoto Seselių naujo namo, Brocktone. 2 val. gavo pilnus pietus, kuriuos kun. Virmauskis fundino, o Seselės gra-

prie Marijos Vaikelių Sodaliacijos, vėliaus — Blaivininkų kuopos, Lietuvos Vyčių 17 Algirdo kuopos ir mažojo choro. Vartodamas gražiai lietuvių kalbą iš mažens, jis kaikurį laiką buvo net ir sekmadieninės mokyklos mokytoju.

Jaunas Vladas jausdamas pašaukimą į vienuolišką gyvenimą štai liepos 30 d., 1933 metais ir įstojo į Jėzuitų naujokyną, Shadowbrook, Lenox, Mass., kur po dviejų metų dvasiniame lavinime, liepos 31 d., 1935 m. sudėjo amžinuos apžadus. Po to, ten pat pradėjo dvejų metų kursą klasikios bei literatūros. 1937 m. atvykęs į Jėzuitų seminariją Weston'e, pradėjo filosofijos mokslus, kuriuos baigė 1941 m. su A. B., M. A., Ph. L. laipsniais.

1941—1943 m. Vladas jau rimtas klierikas paskirtas dėstyti filosofijos, literatūros ir matematikos mokslus Boston Kolegijoje. Tenai, irgi mokino sekmadieninėje mokykloje ir ėjo ceremonijų vedėjo pareigas Kolegijoje ir Šv. Ignaco parapijoje. 1943 m. grįžęs į Weston'ą, pradėjo teologijos mokslus, kuriuos užbaigė šiais metais ir štai birželio 16-tą įvyko jaunųjų metų sunkaus darbo ir pasišventimo siekiamojo tikslo apvainikavimas — išventintas kunigu.

Naujai išventinto kunigo Vlados K. Jeskevičiaus, S. J., primicijos įvyks birželio 24 d., 11 val., Šv. Petro par. bažnyčioje, So. Bostone.

Kun. Vladas K. Jeskevičius, S. J., tėveliai, Juozas ir Marijona (Arentaitė) Jeskevičiai, paeina iš Lietuvos, Suvalkų apskrities, Juozas — Liubavo parapijos, o Marijona — Punsko parapijos. Atvyko prieš apie 30 metų ir visą laiką gyveno South Bostone ir vėliaus Dorchester, Mass.

Šia proga sveikiname naują, jį Kristaus Vynuogyne Darbininką kunigą Vladą K. Jeskevičių, S. J., ir linkime sveikatėlės ir Dievo palaimos jėgų misionieriškuose darbuose!

žiai ir skaniai pagamino. Kalbėjo kun. Dr. K. Ūrbonavičius, kun. J. Švagzdys, kun. Virmauskis, kun. Saulėnas ir Dr. J. Antanėlis. Išreikšta daug džiaugsmo apie tą naują namą. Taip pat dėkuota motinai Bonaventūrai ir Seselėms už vaišingumą.

Buvo priminta ir apie choro darbuotę. Choras pasiryžo surengti metinį koncertą, kuris įvyks lapkr. 18 d., ir kuriame dalyvaus artistas V. Bacevičius, ir art. R. Juška. Klebonas išsireiškė, kad kviesias, kun. Al. Abračišką vadovauti šiai choro darbuotei.

17 d. birž. tapo pakrikštytas Paulius Albertas — Jono ir Evelynos (Kališūtės) Šležų, gyv. 47 Armandine St., Dorchester.

Trečiadienį, po šv. Teresės novenos ir birželio mėnesio pamaldų, bus laikomas paskutinis kun. Vlados Jeskevičiaus, S. J., primicijų bankieto rengimo komisijos susirinkimas. Po šio susirinkimo bankieto bilietų nebus galima gauti.

Šį vakarą, bus choro praktika primicijoms.

Penktadienį, po šv. valandai, įvyks susirinkimas — svarbus kun. Bernatono ir kun. Janušonio primicijų bankieto rengimo komisijos. Valgių yra gana sunku gauti. Todėl, kurie mano būti bankietuose, turėtų iš anksto rezervuoti sau vietas.

Birž. 18 d., mirė, miesto ligoninėje, porą metų pasirusi, Bronislava Mikulskienė - Gonet, 37 metų. Gimė ir augo Brocktone. Paliko vyrą, motiną Barborą Akstinienę - Grigienę - Dar-

MASINIS BOSTONIEČIŲ SUSIRINKIMAS ĮVYKS LIEPOS 4-tą

Kalbės San Francisco Konferencijoj Buvęs Atstovas Adv. Laukaitis

Dalyvaus Senatorius, Gubernatorius, Mayoras ir kiti Garbingi Asmenys

Bostono Lietuvių Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei vaduoti nutarė surengti masinį susirinkimą Liepos 4-tą, ir jį susirinkimą kviesi žymius kalbėtojus, kaip senatorių David I. Walsh ir adv. Laukaitį, kuris Amerikos Lietuvių Tarybos buvo deleguotas į San Francisco konferenciją. Advokatas Laukaitis pranešė telegrama, kad jis kvietimą priėmė ir atvyks į Bostoną dėl Liepos 4-tos, kad masiniame lietuvių mitinge padarius platų pranešimą iš San Francisco konferencijos eigos ir kokios perspektyvos Lietuvos Nepriklausomybės atstatymui, kuri šiandien raudonosios okupacijos trempiama.

Pakvietimai išsiųsti ir kitiems garbingiems asmenims, bet kol kas atsakymai nepasiekė Komiteto pirmininko adv. J. Grigaliaus ir spaudos atstovų.

Kad toji diena būtų garbingai atžymėta šios kolonijos Šv. Petro par. klebonas kun. Pr. Virmauskis pranešė, kad liepos 4, 9 val. ryte bus atnašaujamas šv. mišios, Lietuvos išlaisvinimo ir teisingos taikos gerovei. Pramatomą ir spalvingą meną programą, apie kurią smulkmeniškai bus paskelbta vėliau.

Šiandien kiekvienam patriotui ir du broliu. Laidojama, birž. 20 d., 9 val. ryte iš Šv. Petro bažnyčios, Kalvarijos kapuose, Brocktone.

tingam lietuviui pridera ruošti dalyvauti tame masiniame susirinkime, kuris įvyks liepos 4-tą, 2 val. po pietų, South Boston High School auditoriume, South Boston, Mass. Rap.

Prašo Sustabdyti Rusišką Propagandą per O. W. I.

Birželio 3 d., Lietuvių salėje So. Bostone, įvykusiame Lietuvių Remti Draugijos suvažiavime be keletos kitų, priimta rezoliucija, prašant sustabdyti Rusijos propagandą, kuri yra varoma per Office of War Information, Washington, apie Pabalčio kraštus. Rezoliucijoje atkreipiama mūsų valdžios pareigūnų dėmesis, kad kuomet Rusija neįsileidžia jos užimtuose kraštuose Amerikos korespondentų, tai O. W. I. spausdina biuletinus, kuriuose bolševikų teroras Pabalčio kraštuose nušviečiamas gražiomis spalvomis ir tas biuletinas siuntinėjamas laikraščiams, kaip šios šalies oficiali ir teisinga informacija. Prašoma tokią O.W.I. propagandą sulaukyti.

Seimas paskyrė \$300.00 Amerikos Lietuvių Tarybai. BALF rūbų sandėlio vedėjui J. Valaičiui atkreipus dėmesį, kad kūdikiams bei vaikučiams drabužėlių labai mažai gaunama, nutarė paskirti \$200 ir už tuos pinigų nupirkti kūdikiams drabužėlių ir pasiųsti į BALF centrą.

Seštadienį lankėsi p-nia Mykolina Černauskienė su savo dukterimi Elena Černauskiute iš W. Lynn, Mass. Atsilankymo programa p-nia Černauskienė pasipirko Liurdo knygą ir kalendoriaus fondan aukojo \$1.00.

Seštadienį lankėsi Mrs. Anna DiNacco - Janavičiūtė iš East Bostono. Atsilankymo programa papirko Liurdo knygą ir "Vai Lėkite Dainos".

Paiškomi Asmenys:

AMBROZAITIS, Izidorius, sūnus Juozo, kilęs iš Petkaičių kaimo, Skaudvilės v., Tauragės apskr., 1931 metais lankėsis Lietuvoje ir prieš šį karą gyvenęs New Yorke.

AMBROZAITYTĖ, Petronėlė, kilusi iš Petkaičių kaimo, Skaudvilės valsč.

GILUSEVIČIUS, Jonas, kilęs iš Doškonų kaimo, Daugų valsčiaus.

GILUSEVIČIUTE, Nastė, kilusi iš Doškonų kaimo.

IGORIS, Tamm, Juozas, prieš karą gyvenęs 511 Ohio Ave., E. St. Louis, Ill. Jam yra žinia iš sūnaus Aqtano Igorio.

KYSIELIENĖ, Elena, angliškai pasivadynusi Helen Kesel ar Kisel, gyvenusi New Philadelphia, Pa. Ji 1925-1927 metų laikotarpyje su motina lankėsi Lietuvoje.

KONGELIS, Juozas, prieš karą gyvenęs ir gal tebegyvenęs Čikagoje.

KYRAS, Mykolas, prieš šį karą gyvenęs Čikagoje.

LAPINSKAS, Aleksandras, išvykęs į Jungt. Am. Valstybes prieš 1914 metus ir gyvenęs Lawrence, Kansas ir South Carolina valstijoje.

MACKEVIČIENĖ (Mackewitz), prieš ištektant Šliumpaitė, Petronė, iki 1929 metų su vyru, sūnum Simonu ir dukteria Nartase gyvenusi Detroit, Michigan, Brandon Avenue.

MANIKAI, Juozas ir Vincas, kilę iš Ziliškių km., Čiūpėnų v., Panevėžio apskr.

MAŽEIKAI, Antanas, kilęs iš Pagramančio km., Tauragės apskr., prieš karą gyvenęs Čikagoje.

NOREIKA, Povilas ir Ignas, prieš karą abu gyvenę Čikagoje.

SEILIAI, Konstantinas ir Vitalis, kilę iš Andriūnų kaimo, Daugų vls., Alytaus apskr.

SYLA, Kazimieras, kilęs iš Biržų apskr.

SLICKIENĖ, Ona, kilusi iš Sungailiškių km. Tauragės apskrities, prieš šį karą gyvenusi Čikagoje.

VILKAUSKAITĖ, Katrė, kilusi iš Vaikantonių kaimo, O-nišio valsčiaus, Trakų apskr.

Teškomieji ar apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Consulate of Lithuania
30 N. LaSalle Street
Chicago 2, Ill.

ĮVAIRŲ SKELBIMAI

REIKALINGA barkeperis, gerai suprantas savo darbą. Darbas 8 valandos į dieną. Alga gera ir darbas pastovus. Atsišaukite pas James Strigūną į L Street Taverną, kampas L ir 8th Street.

REIKALINGOS dvi moterys rūšiuoti vilnonius drabužius. Darbas pastovus, alga gera. Atsišaukite pas Louis Fineberg, 35 W Wendell St., Boston, Mass.

REIKALINGA darbininkas kepti lietuvišką duoną taipgi turi mokėti kepti ir rolls. Valandos pagal susitarimo. Į savaitę reikia dirbti 48 valandas. Alga — \$55.00 į savaitę. Darbas pastovus — dabar ir po karo. Atsišaukite laišku ar asmeniai: Mr. J. Tamašauskas, 8 Ames St., Lowell, Mass. (4-22)

VETERANUI gera proga išmokti wool & waste (vilnonio) biznio. Atsišaukite tuojau pas: Mr. Louis Fineber, 35 A Wendell St., Boston, Mass.

GRABORIAI

S. Barasevičius ir Sūnus
MOTERIS PAGELBININKĖ
Lietuvių Graborius ir Balsamuotojas
Turi Notaro Teises
254 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Tel. SOUTH Boston 2590
Sūnaus gyvenamoji vieta —
838 Dorchester Ave.
Tel. COLUMBIA 2587

CASPER

FUNERAL HOME
187 Dorchester Street
South Boston, Mass.
Joseph W. Casper
(KASPERAS)
Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Kopyčia Šermininis Dykal
Tel. SOU Boston 1437
SOU Boston 3960

ZALETSKAS

FUNERAL HOME
564 East Broadway
SOUTH BOSTON, MASS.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį
Kopyčia šermininis dykal
NOTARY PUBLIC
Tel. SOU Boston 0815
SOU Boston 2609

DAKTARAI

Tel. TROWbridge 6330

J. Repshis, M. D. (REPSYS)

Lietuvis Gydytojas
278 HARVARD STREET
Kampas Inman arti Central Sq.
CAMBRIDGE, MASS.
Ofiso Valandos 2-4 ir 6-8.

ĮVAIRŲ SKELBIMAI

A. J. NAMAKSY

REAL ESTATE & INSURANCE.
414 W. Broadway
South Boston, Mass.
Office Tel. So. Boston 0948
Res. 37 Oriole Street
West Roxbury, Mass.
Tel. Parkway 1233-W

Pristatome Vyną, Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus, įvairių vynu ir tonikų. Šiuos gerimus pristatome į namus: vestuvėms, krikštynoms, parėms ir piknikams. Skubus patarnavimas. Šaukite:

BORIS BEVERAGE CO.
J. ARLAUSKAS — J. SKENDELIS, Savininkai
220 E St., Tel. SOU 3141, So. Boston, Mass.

Geriausia Užeiga Vyrams ir Moterims yra SOUTH BOSTON CAFE

VINCAS BALUKONIS, Savininkas

Pagamina gerus lietuviškų pietus, užlaiko geriausį alų, vyną ir degtinę, ir visiems draugiškai ir mandagiai patarnauja.

258 West Broadway, South Boston, Mass.

A New Style For Spring

Take advantage of CASPER'S morning SPECIAL \$10.
Soft, Cream-Oil Permanent \$8.
Includes shampoo, Cutting and Individual hair Style.
Special from 8:30 A. M. to 10:30 A. M.
Other permanents from \$5. to \$50.
Luxurious Waves Set While You Relax in Glamorous Surroundings.

CASPER'S BEAUTY SALON

738 E. Broadway, South Boston, Mass.
Experienced Manicurist always present
No Appointment Necessary
Hours 8:30 to 5. Open Thursday Evenings

Take Years From Your Looks.
Face looks younger when framed in the soft appealing Permanent Wave.

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS SVC.

Pirmininkė — Eva Markšienė, 625 E. 8th St., So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 1298.
Vice-Pirmininkė — B. Gallūnienė, 8 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Ivaškienė, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — B. Cūnienė, 29 Gould St., W. Roxbury, Mass. Tel. Parkway—1864-W.
Izdininkė — Ona Stanulūnė, 177 West 7th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mišgirdienė, 948 E. Broadway, S. Boston, Mass.
Kasos Gl. — Elzbieta Aukštikalnytė, 110 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą antradienį mėnesio, 7:30 val vakare, Parapijos salėje, 492 E. Seventh St., So. Boston, Mass. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

SV JONO EV. BL. PASALPINES DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas — Juozas Švagzdys, 601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkas — Franca Tulekita, 702 E. 5th St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Jonas Gilneckis, 5 Thomas Pk., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Aleksandras Ivaška, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Izdininkas — Stasys K. Griganavičius, 699 E. Seventh St., So. Boston, Mass.
Marsalka — Jonas Zalkis, 787 E. Broadway, So. Boston, Mass.

Išvažiavimas

Didžiausį išvažiavimą rengia STEPONO DARIAUS POSTAS No. 317, A. L.

Birželio-June 24, 1945, KEISTUČIO DARŽE

EAST DEDHAM, MASS.

Pradžią 12:30. Bus geriausia muzika.

Visokie valgiai. Minkšti ir kieti gerimai. Prie įžangos dovanos bus duodamos. Bus įvairių žaislų su laimėjimais. Pelnas skiriamas grįžantiems kariams. Kviečiame visus ir visas atsilankyti kuoskaitlingiausiai ir paremti naudingą darbą. STEPONO DARIAUS POSTO KOMITETAS.

Užsisakykite Toniko Pas Mus

Pristatom geriausį toniką Piknikams, Vestuvėms, Krikštynoms ir visokiems Parengimams.
Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

Grafton Ave., Islington Mass.
Tel. Dedham 1304-W
PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

Literatūros Skyrius

Veda — Antanas Vaičiulaitis

Liaudies Rašytoja Žemaitė

(1845–1921 m.)

Jos Gimimo Sukaktį Minint

1. GYVENIMAS

Mūsų rašytoja Žemaitė gimė 1845 metų gegužės 31 dieną Bukantiškės dvarelyje, Plungės parapijoje. Jos tėvas Antanas Beniūševičia ir motina, iš namų Julijona Sciepariūtė, abu buvo bajorai. Nors neturtingi, jie laikėsi bajoriškų įpročių ir žiūrėjo, kad vaikai kalbėtų lenkiškai.

Tėvas buvo ūkveizdis minėtame dvare.

Seimoje augo keturios mergaitės, o brolių — nė vieno. Julija, būsimoji rašytoja, iš mažens su kitomis seserimis motinai padėjo aplink namus triušti: paukščius ganė, lesino, karves milžo, pakulas verpė, sūrius darė. Žiemą tėvas mokė skaityti ir rašyti lenkiškai. Buvo draudžiama draugauti su lazininkų vaikais.

Tėvai buvo pamaldūs. Žiemą motina ir mergaitės verpė, kas rytą ir vakarą giedodamos litanijas, karunkas ir kitokias giesmes.

Pramokusi, Julija labai mėgo skaityti. Namie buvo keletas lenkiškų ir dvi žemaitiškos knygos. Tiek žiemą, tiek ir vasarą, paukščius ganydama, jinai vis tas knygas skaitė ir mažne atmintinai išmoko.

Augdama gražioje Bukantiškės gamtoje, mergaitė stebėjo aplinkinį gyvenimą, mėgo susieiti su baudžiauninkų vaikais, iš kurių išmoko žemaitiškai tiek, jog net lenkų kalba ėmė apdilti, ir labai gailėjosi lazininkų. Už tą gerumą baudžiauninkų vaikams ji pati kartą gavo rykščių nuo tėvo. Ji girdėjo kalbą, kaip tam ar kitam dvare kurį žmogų negyvai nuplakę, kad vėl kam nors šimtą rykščių atskaitę, o kitur vėl net dvaro kiemas buvo kruvinas nuo žmonių kraujo.

Dešimtų metų sukakusią, Juliją tėvai nuvežė pas dėdą mokyti. Jau ir prieš tai mergaitė buvo prakutus: skaitė lenkiškai ir žemaitiškai, susigraibė rusiškai ir vokiškai raides pažinojo. Ir rašyti gebėjo.

Naujoje vietoje sekėsi Julijai neblogai. Skaityti ir rašyti ji geriau mokėjo už pačios dėdinos dukteris. Ir aritmetikoje buvo gudri. Sunkiausia buvo mokyti gramatikos, ypač prancūziškos: "Nieko nesuprasdama, kaip strazdas atmintinai žodžius ka-

liau", pasakojosi ji savo "Autobiografijoje".

Taip ji ten mokėsi trejus metus. Be įprastų dalykų, dar mokė mandagumo, gražaus elgesio, manierų, šokių. Be to, būdavo dažnų progų susidurti su svečiais ir iš viso matyti politines gyvenimą, negu tėviškę. Vasarą su jaunimu bėgo uogauti, grybauti, o namie atliekamai laiku žaisdavo ar kortomis lošdavo. Bet šiaip darbo buvo daug. Mėgdavo ir skaityti, jei tik knygų nūgriebdavo. Vienas iš pirmųjų autorių, patekusių į jos rankas, buvo Kraševskis.

Pas dėdą Julija pagyveno ilgiau, negu mokslui reikėjo. Kaip namie, taip ir čia visos pamokos iš jos neišvarė dviejų dalykų, ji ne per daug buvo linkusi į pamaldumą, kur galėdama išsisukdavo iš ilgų poterių, o, be to, buvo gudri meluoti. Ji pati rašo: "Iš pat mažo, pati iš savęs labai gudriai mokėjau pameluoti, ką bloga padariusi išsiginči, išsisukti..."

Einant metams, ponų tarpe ėmė rodytis naujų ženklų. Ponios gedulą nešiojo ir rėdėsi tik juodai, bažnyčiose patriotines giesmes giedodavo. Per suvažinimus dvaruose buvo šo-

Visi Bajorai Į Rygą Jojo

Visi bajorai į Rygą jojo,
Mūsų brolelį drauge viliojo.

Tėtušis senas, brolelis mažas,
Nėra kam joti, žirgą balnoti.

Viena seselė žirgą balnojo,
Antra seselė graudžiai raudėjo.

O ši trečioji, ši mažiausioji,
Vartus atkėlė ir palydėjo.

Jok, jok, broleli, jok, balandėli,
Vargu prijosi raitų pulkeli.

Jote prijosi, vyte privysiu,
Bet Dievas žino, ar besugrįšiu.

Eikim, seselės, ant aukšto kalno,
Ant aukšto kalno brolelio laukti.

Kame paliko mano brolelis?
Aukštus kalnelius mes nuvaikščiojom,

Stiklų langelius mes nužiūrėjom.
Parbėg žirgelis, parbėg juodbērėlis,

Aukso kilpelės šalia svyruoja.
O, tu žirgeli, tu juodbērėli,

Jūsų brolelį kare nušovė,
Kare nušovė, ant lauko guli.

Devynios kulkos pro galvą lėkė,
O dešimtoji galvelę kirto.

Kirto galvelę, kaip kopūstėlį,
Virt liemenėlis kaip ažuolėlis.

Kur kūns gulėjo — rožė žydėjo,
Kur kraujas tekėjo — čia rūtas sėjo.

Rašytoja Žemaitė

kami tautiniai lenkų šokiai ir traukiamos patriotinės dainos. Ir į liaudį imta kiek kitaip žiūrėti. Tos naujos dvasios panelės iš samdinių mergaičių išmoko lietuviškų dainų. "Iėjo į madą laisvė, lygybė", pati Žemaitė sako apie anuos laikus.

Buvo tai dienos prieš aušrą. Tuoj prasidėjo 1863 metų sukilimas. Nuėjo ir Julija tėvynę nuo rusų ginti. Ji gelbėjo, kaip galėdama. Vyrams išėjus į gurias, į sukilėlių pulkus, dvarų moterys rūpinasi

OI, VARGE

Oi, varge, varge, vargeli mano,
Kada aš tave jaunas išvargsiu?

Antai atjoja šimtas brolelių,
Keturi šimtai žirgų kojelių.

Aš paprašyčiau jaunų brolelių,
Kad sumindžiotų mano vargelį.

Mindžiot mindžiojo, kardais ka-
pojo,

Mano vargelis nieko netbojo.

Mano vargelis nieko netbojo,
Niekio netbojo, labiau lapojo.

Oi, varge, varge, vargeli mano,
Kada aš tave jaunas išvargsiu?

jiems maistu ir drabužiais. Nebuvo tos nakties, kad kas nors nepasibelstų į dvaro duris. "Kiek mes marškinių prisiuome — nė angelai nesuskaitytų, o kiek naktų nė akių nesudėjome — nė velniai nesurokuotų", vėliau rašė Žemaitė.

Ilgainiui sukilėliams pradėjo nesisekti. Jų pulkai buvo išblaškyti, o kurie gyvi liko, slapstėsi išbadėje, apiplyšę, prislėgti. Pagautuosius šaudė ir korė.

Sukilimo laiku Žemaitė Lenkija buvo mieliausia tėvynė; o kovotojai — pasišventę laisvės didvyriai. Bet drauge tai davė jai arčiau pažinti liaudį ir suprasti, kad kaimiečiai yra toki patys žmonės.

Jos dėdynas per tuos neramumų metus visai nusiugyveno. Tad reikėjo Julijai išeiti į žmones tarnauti. Taip ji atsidūrė Džiūginėnu dvare, netoli Telsių, prižiūrėti mažas ponų dukrytes.

Darbo jai čia buvo ne per daugiausia, — geriau negu pas dėdą. Čia bebūdama, ji susipažino su baudžiauninkų sūnum Laurynu Žimantu. Šisai mokėjęs gražiai pasakoti ir ypač vaizdžiai nupiešti savo paties vargus. Dažnai jis užsimindavo, kad jo niekas neužjaučia, niekas nemylėjo ir nemylė: niekur prisiglausti, niekam pasiskusti. Be to, jisai buvo prisidėjęs prie sukilėlių ir nešiojo tokius pat didvyriškus drabužius, kaip anie: konfederatką, diržus, aligū batūs.

Ilgai nereikėjo laukti: "Toks didvyris ir didžiausias kankinys lėmto man į akis", sakosi Žemaitė. Juodu sutarė vestis. Tik Julijos motina labai priešinosi tokioms vestuvėms: mat, Žimantas buvo paprastas muzikas. "Motinėle mano be galo verkė, kam aš muzikui tenkanti: savo giminėje nė vieno muziko niekuomet neturėjusi, dabar pirmas žentas būsiąs muzikas", vėliau rašė Žemaitė apie savo vedybas.

Nuo tada prasidėjo Žemaitės vargų kelias ir tarsi glaudus, toks tikras kaimo apyvokos ir žmonių pažinimas, paskui davęs stipriausią pagrindą jos raštams.

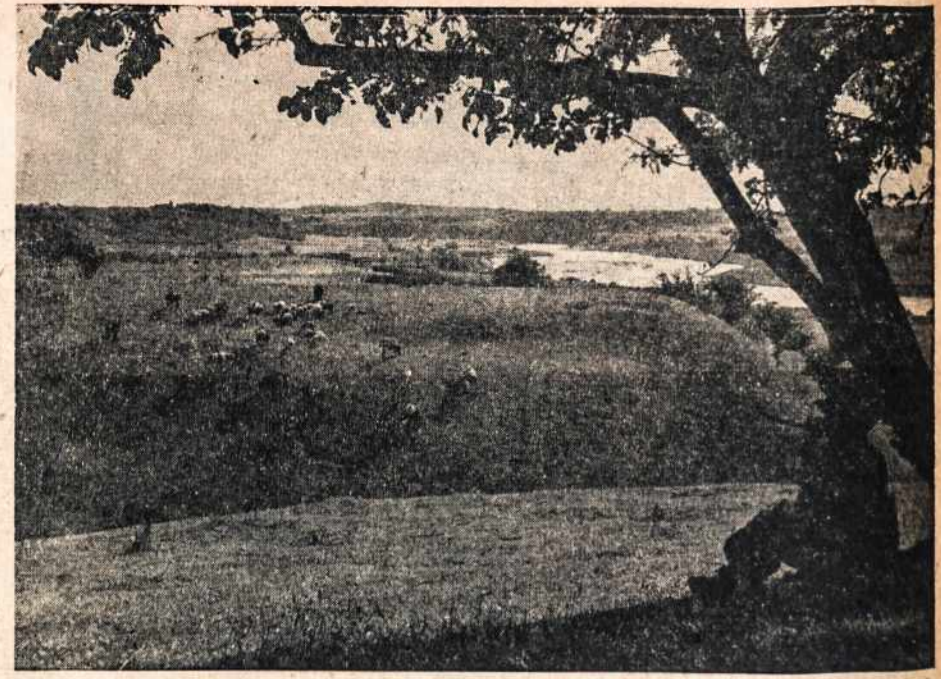
Jos vyras nenorėjo dvaruose tarnauti. Jam miela buvo artojų žemėje plūšti. Iš pradžių Žemaitės tėvai jiedviem buvo pavadę savo sodybą, o vėliau tekdavo numotis žemės.

Abu jie buvo prasti ūkininkai, be jokio patyrimo. "Dabar įkritau, kaip muselė į iskrūgą, — rašo Žemaitė... — Didžiausias mums buvo vargas, kad mes abu nemokėjome ūkininkauti, nepratę buvom juodo ir sunkaus darbo dirbti... Taigi ūkyje pasijutom, kaip žviginiai arkliai, pakinkyti į arklą; nežinojom, kur sukintis, į kurį galą vagą varyti"... Ji nemokėjo nei kaip reikiant virti, nei duonos kepti — čia kepalas sudegęs, čia pusžalis. Kankino ir tai, kad trūko žinių iš platesnio pasaulio — tik darbai, gyvuliai, sienas, kopūstai, maži vaikai, namų apyvoka.

Nuomojant žemę, kartais kas metai tekdavo

Yra šalis, kur upės teka
Linksmi tarp girių
ūžiančių
Ir meiliai tarpu savęs
šneka
Prie giesmininkų vieversiu.
Ir graškios tos šalies
merginos
Tenai vis žydi kuo puikiau...
Šalis ta Lietuva vadinas,
Bet aš — neilgai ten
buvau...

P. Vaičiaitis.

Kiaulė Po Ažuolu

Po ažuolu sykį degloji begėdė
Nukrytusią gilių tiek daug prisiėdė,
Jog kniubo toj vietoj ir užnarkė garsiai.
Kiek reikiant pramigo ir stvėrėsi narsiai
To ažuolo pačio šaknis tuoj knaisyti.
— Na, tik savo šnipą gali suvaldyti!
Juk ažuolas išdžiūt gal! Paliauk darius nieką!
Iš medžio viršūnės ją varnas taip barė.
— Na, tegul jis džiūsta! tai didelė baimė!
Kad augtų tik gilės, tai būtų man laimė.
Galiausiai nė vienas te ažuols nelieka,
Del to neraudosi!
Tada ažuols tarė:
— O tu besarmate!
Na kas gi tai matė!
Tokius niekus pliaukšti?
Kad šnipą galėtum pakelti į aukštį,
Tu ant manęs giles tikrai pamatytum
Ir nereikalingai manęs nedarkytum. —

Ir nuo prastuolių išgirsti tenka
Kiaulišką toki mokslo peikimą;
O jie pražiopso dalyką menką,
Kad iš to mokslo naudą sau ima.

kraustytis į naujus ūkius, tikintis rasti didesnę laimę. Pati Žemaitė prisipažįsta: "Bet niekur miltų kalnų neradom, — tos pačios bėdos, tie patys vargų vargeliai".

Ji kiek atkuto, kai vaikai ūgtelėjo — vis šiokia tokia parama namuose. Ji pati mažuosius ir skaityti mokė, iš lenkiškų knygų, nes lietuviškųjų neturėjo.

Žemaitės gyvenime esminė atmaina atsitiko tada, kai ji persikėlė gyventi į tą patį sodžiu, kur buvo Višinskiai, leidę savo sūnų Povilą į gimnaziją. Tuomet Povilas buvo tik pirmojo klasės, visai dar vaikas. Kiek vėliau iš jo Žemaitė sužinojo, kad esama slaptų lietuviškų raštų. Grįždamas atostogų, kartą jis parvežė "Aušrą". Tai buvo didžiausia dovana Žemaitės, ištroškusiai platesnio pasaulio šviesos. Ji rašo: "Dabar gavusi sąsiuvinį visų metų "Aušros", neįmaniau, kaip džiaugtis".

Kitą kartą, parvažiuodamas Užgavėnių, Povilas parvežė visą pluoštą kitokių laikraščių — "Apžvalgą" ir "Varpo". Labai ją paveikė Kudirkos straipsniai "Varpe". Ji pasakojosi vėliau. "Skaitau dieną prūsųkais, skaitau vakarais — negaliu atsidžiaugti. Vienas straipsnis geras, kitas dar geresnis. Labiausiai smego man į širdį "Varpo" straipsniai — "Tėvynės varpai". Visus gautuosius numerius kart-

BUS RUDUO

Ant šakutės ten aukštai,
Saulės mylimas karštai
Ko, lapeli, pageltai
Taip anksti?
Ar nakties šalnu dygliai
Tave įžeidė giliai,
Ar saulytės spinduliai
Per karštį?
Dingo meilės jau laikai...
Tu nuliūdęs atsakai,
Žemė dengiasi pilkai —
Nemaitin.
Tuoj ruduo sparnus išskleis,
Lėkdams vėtrų sukuriš
Neš visus savais keliais
Prapultin. Putinas.

kartėmis išvarčiau, po kelis sykius atkartodama skaičiau tuos "Tėvynės varpus". Kalbos gražumas, turinio suprantamumas — viskas neapsakomai judina savo krašto, savo žmonių meilės jausmus; rašytojas čia, tarytum koks senovės lietuvių karžygys, šaukia snaudulius tautiečius į darbą, į kovą su tais, kurie dirbti neleidžia".

Ji bandė ir kaimiečiams paskaityti. Ne visi suprato naują dvasią ir jos užsidegimą. "Bepigu būtų, kad jie rašydami parodytų, iš kur pinigų gauti", juokdavosi kiti.

Tas raštų skaitymas Žemaitėi parodė, kas ji iš tikrųjų esanti: ji suprato, kad lenkai ir lietuviai yra dvi atskiros tautos, galinčios kiekviena sau gyventi. Povilas Višinskis jai išaiškino, kad kas yra lietuvis, tas turi ir lietuviškai kalbėti. Jinai pasijuto esanti lietuvė, ėmė visada ir visur lietuviškai šnekėti. Ji visą gyvenimą didžiai mylėjo savo lietuvių bėdų atgaivintoją, atminę ji mirusį ir jam gyvam rašė: "Bent vienas iš didelio būrio aiškiai parodė, kokia tur būti tikra tėvynės meilė!"

Tasai pat Povilas Višinskis Žemaitė užvedė ir ant antro kelio — sužadino ją "keliauti taku mylimosios literatūros", jos pačios žodžiais betariant. Jisai pasakojo, kad mūsų laikraščiams trūksta ir pinigų, ir rašytojų. Žemaitė buvo pastabi, išmintinga moteris ir sugebanti gražiai pasakoti, Be to, ji mokėjo nebloginai rašyti. Tad ir pati ryžosi ateiti į pagelbą lietuviškajai spaudai savo raštais.

(Bus daugiau)

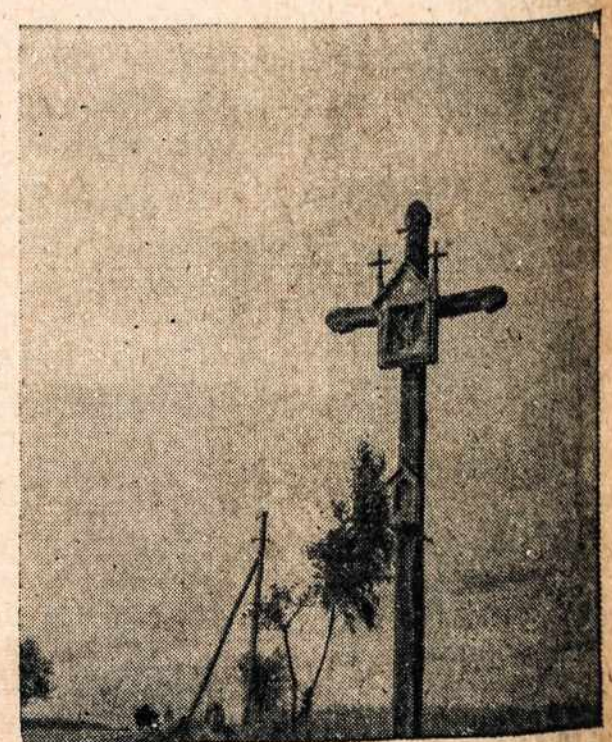
Jūra tai didysis tautų viešėnis, praleidžias žmonijos turtus ir kelevius, žodį ir mintį.
Prof. K. Pakštas.

Keleiviai Ir Šunes

Per kaimą sutemus keleiviai duėjo
ir meiliai tarpusavy juodu kalbėjo.
Tik, štai, iš po vartų sulėjo šunytis,
pamatė kelevius ir ėmė juos vyti.

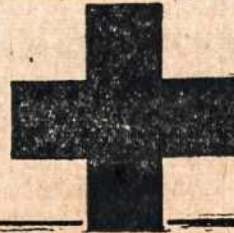
Ir antras ir trečias išbėgo ant kelio,
ir taip būriu lojo visi ant žmogelių.
Jau akmeniu mesti kelevius viens taikė,
bet antras, jo draugas, jam ranką sulaikė:
"Et, broli, palauki, kas gali tikėti,
kad akmeniu šunį priversi tylėti?
Keliaukime mudu, nusibos jiems loti,
matys, jog nebijome, reiks tad nustoti!"

Teisybę pasakė: vos varsną nuėjo,
jau šunes tie mažumai tilti pradėjo;
kad prieteliai varstą kokį nukeliavo,
jau šunes gulėjo visi namuos savo.
Žmogau! esant sąžinei tavajai grynai,
nepaisyk, kad garbę tau plėšo kaimynai;
teisingu keliu eik — žinoki, jog paikas,
nors loja, nustoja, kai pereina laikas.

Kur prapuolė tas takelis, kurs pro kryžiųėjo,
P. Arminas, kur paliko toj mergelė, ką mane mylėjo...

GIVE NOW — GIVE MORE

KEEP YOUR RED CROSS AT HIS SIDE